SALA DE LECTURA

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Viața școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățămîntului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățămînt, Știință și Cultură

Anul XXI (XXXII) Nr. 223 (1 309)
Simbătă 17 ianuarie 1981

8 pagini — 1 leu

CTITORUL ȘCOLII ROMÂNEȘTI CONTEMPORANE

n aceste zile premergătoare sărbătoririi de către întregul nostru r, cu profundă dragoste și recunoștință, a aniversării tovarășului olae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele Repu- i Socialiste România, întregul detașament al oamenilor școlii, îm- ă cu toți ceilalți care participă la pregătirea tinerelor generații u muncă și viață, privesc cu nețărmurită emoție drumul de pre- i revoluționare care — din inițiativa și pe baza concepției crea- originale și cutezătoare a conducătorului partidului și statului — ridicat învățămîntul românesc, într-un singur deceniu și jumătate, ivelul celor mai înalte realizări din acest domeniu pe plan mondial, perfecționării și modernizării școlii corespunzătoare cerințelor con- ției noii noastre orînduiri.

Prin structura, durata și configurația de conținut a diferitelor trepte, luri și profile de învățămînt, prin conținutul său în care baza pre- rii ineretului o constituie științele fundamentale și munca directă ctivă, prin valorile moral-spirituale comuniste pe care le cul- prin integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția în ițiile revoluției tehnico-științifice contemporane și prin legătura ne- ocită cu necesarul forței de muncă pe plan național și local, școala nească a zilelor noastre reflectă marea capacitate de analiză, deci- de maximă eficiență și spiritul adînc de previziune cu care secre- ul general al partidului a soluționat în țara noastră toate marile pro- u care se confruntă învățămîntul contemporan din întreaga

sături fundam le ale umanismului socialist promovat în so- noastr tiul teoretice și practice a secretarului pentru cei mai mici cetățeni care prilej, se manifestă int puternic simbo- , al studenților, al ul elevilor care început de uă și strălucitoare epopee chid larg porțile școlilor și vorba sa înțeleaptă, ține cea u mulți alți ani, prima brazdă lor tinere care studiază și ale generații tinere. Pentru că, la fie- ție, tovarășul Nicolae Ceaușescu, eună cu tovarășa academician doc- onducători de partid și de stat, sînt urmarea și cu înalta lor urare de suc- la învățătură.

Vă iubim din tot cugetul și inima noastră, mult stimate tovarășe olae Ceaușescu, ctitor al școlii românești contemporane, vă dorim să- tate, fericire și ani mulți în fruntea partidului și a țării, noi toți — vi, studenți, cadre didactice — alăturîndu-ne, așa cum spune Lucea- ral poeziei românești, la „tot ce mișcă-n țara asta, rîul, ramul", între- lui popor, cu urările noastre, cu angajamentul de nezdruncinat de a unci cu toată strădania și priceperea noastră pentru a da continuu ță cuvîntului Vostru și îndemnului Vostru.

La început de Nou An — după străbune și milenare tradiții — poporul întreg, prin glasul plin de însuflețire al tinerelor vlăstare, adresează tovarășului Nicolae Ceaușescu, conducătorul iubit al partidului și statului nostru, și eminentului om politic și savant de renume mondial, academician doctor inginer Elena Ceaușescu, urările fierbinți de sănătate și fericire pentru continua înflorire a patriei și neîntrerupta înfăptuire a năzuințelor nobile de socialism ale poporului nostru.

ORIENTĂRI

cum este cunoscut, obiectivele și sarcinile unui r se ierarhizează în funcție de fiecare etapă de la primul pînă la ultimul trimestru, atît ct de vedere al priorităților, cît și al solicită- efort din partea elevilor și a cadrelor didac- legătură cu obiectivele și sarcinile de acum, vacanță, ne-am adresat tovarășei Doina Lucia director al Direcției învățămîntului preșcolar, ș. gimnazial din Ministerul Educației și Învă- ți, care a răspuns întrebărilor redacției.

Care apreciați că sînt —, așadar — sarcinile are la etapa actuală ?

L.L. Tirea: Sarcina cu caracter permanent, toate forțele angajate în complexul proces de ire și educare a tinerei generații, este înfăptui- olit cii Partidului Comunist Român, a indicații- varișului Nicolae Ceaușescu, secretarul general tidului, fapt care asigură creșterea calității în latea de modernizare și perfecționare a școlii eș.

apport cu cerințele social-economice, cu cele ale tării științei, tehnicii și culturii socialiste, con- ca ministerului nostru a elaborat și elaborează pentru optimizarea activității cadrelor didac- a elevilor, avînd drept scop realizarea integra- la un nivel înalt calitativ și cu eficiență sporită programului de pregătire și perfecționare a for- muncă pentru acest cincinal și în perspectivă.

mod special, mă voi referi la sarcinile care tre- să se afle în centrul atenției tuturor cadrelor di- și anume: valorificarea, în condiții concrete, rilor transmise de Ministerul Educației și cu privire la parcurgerea integrală a te în programele școlare, valabile în t 1980—1981, la adîncirea caracte- tiv al cunoștințelor, la toate dis- solida. Pentru aceasta, colectivele didactice au datoria să-și intensifice preocupările pentru pregătirea fiecărei ore de curs, prin folosirea la maximum a modalităților moderne de predare-învățare, în special a mijloacelor de învățămînt adecvate, în scopul accentuării accesibilității cunoștințelor, al sporirii valorii lor educative.

Pe baza analizei rezultatelor obținute de elevi, efectuate în fiecare unitate de învățămînt pînă în prezent, se pot stabili formele și metodele muncii școlare, insistîndu-se pe activitatea diferențiată și individualizată a profesorului cu elevii, acordînd sprijin suplimentar elevilor care întîmpină dificultăți în însușirea de noi cunoștințe, lichidînd — cu consecvență — eventualele rămîneri în urmă la învățătură ale unora dintre ei, stimulînd în același timp, la toți elevii, interesul pentru învățare.

Un accent deosebit trebuie să se pună în această perioadă pe munca de orientare școlară și profesională a elevilor, îndreptîndu-i, mai ales, spre meseriile prioritare, cum sînt cele din domeniul minelitului, metalurgiei, agriculturii — în conformitate cu necesarul forței de muncă pe plan național și local — pe desfășurarea acesteia în toată perioada de școlarizare și pe parcursul întregului an de învățămînt, astfel încît să asigurăm toate condițiile pentru realizarea planului de școlarizare — parte componentă a planului unic al dezvoltării economico-sociale a țării noastre. Să evităm aglomerarea tuturor acțiunilor de orientare școlară și profesională în ultimul trimestru sau în clasele care încheie un ciclu de învățămînt, pentru a nu se ajunge la situații forțate de reorientare, care, pe de o parte derutează elevii, pe de alta diminuează calitatea pregătirii lor pentru o profesie.

Consemnare de
VALERIA BACIU

(Continuare în pag. a 8-a)

Vacanța — o sărbătoare a copilăriei

A trecut vacanța de iarnă !...

Mai bogată ca oricînd i-a fost coroana de omături scînteietoare și grele — pe care au alunecat mii de săniuțe, schiuri și patine — mai bogate ca oricînd i-au fost sărbătorile înmiresmate de adierea brazilor, feericele obiceiuri tradiționale, cu care am întîmpinat Anul Nou, excursiile și drumețiile captivante, taberele de instruire și recreere activă, acțiunile de muncă patriotică, dialogurile și dezbaterile pasionante pe teme culturale, politico-ideologice și tehnice, concursurile creației și fanteziei, serbările talentului artistic, bucuriile întrecerilor sportive, carnavalurile, discotecile, filmele... A trecut vacanța cu nenumăratele ei jocuri în aer liber — de la șoimii de grădiniță, sărind printre omuleți de zăpadă, pînă la pionierii și U.T.C.-iștii avîntîndu-se în etapele finale ale Festivalului „Cîntarea României" și ale „Daciadei" ; a trecut vacanța — joc, vacanța — studiu, vacanța — sport, vacanța — club ; vacanța recuperării unora dintre lecții și a refacerii puterilor minții și trupurilor tinere, pentru noi starturi spre înălțimile cunoașterii umane, ale formării și devenirii comuniste. Dimensiunile ei se evidențiază cu claritate : mai ample, mai semnificative, mai generoase ca oricînd.

Ne aflăm la confluența a două decenii, a două cincinale — și aceste neobișnuite dimensiuni ale vacanței care s-a încheiat nu sînt decît rodul minunatelor condiții de afirmare și dezvoltare plenitudinară create tinerelor generații din patria noastră de către partidul și statul nostru, rodul grijii pe care o poartă permanent copiilor țării tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți conducători ai partidului.

Vacanța a trecut ; începem o nouă etapă de muncă !

DOINA SÂNTIMBREANU

CL
R 926 Sc

Atenţie la decibeli!

Uneori, nu este necesar să intri în clasă pentru a urmări desfăşurarea unei lecţii deoarece sînt cadre didactice care vorbesc atît de tare, încît explicaţiile lor pot fi auzite foarte bine şi de pe coridor. Mai frecvent se observă acest fenomen în clasele nedisciplinate, în care, atît dascălii cît şi elevii folosesc o voce stridentă, pentru a se întrece unii pe alţii. Intensitatea unei astfel de voci dăunează clarităţii pronunţiei, expresivităţii vorbirii. Mult mai inteligibilă este intensitatea medie şi chiar cea sub medie a vocii. Am asistat la o activitate reuşită, în care educatoarea a folosit o voce şoptită, care a fost auzită perfect de cei 40 de copii şi tot atîţia părinţi.

La unele cadre didactice, vorbirea cu voce tare a devenit o adevărată deformaţie profesională. Să nu uităm nici aspectul psihologic al problemei : intensitatea prea mare a vocii imprimă lecţiei un caracter impus, care îndepărtează elevii. Mai mult interes prezintă acele lecţii în care li se vorbeşte elevilor la diapazonul obişnuit, calm, nuanţat, aşa cum se face de obicei în afara clasei, în excursii, de pildă.

Există şi un aspect medical : forţarea permanentă a vocii în direcţia intensităţii duce uneori la disfonii. Ca „profesionişti vocali", este necesar ca profesorii să-şi cunoască bine posibilităţile vocii şi să respecte o anumită igienă a acesteia, care prevede, printre altele, evitarea efortului exagerat în acest sens.

Notăm faptul că, la majoritatea claselor în care cadrele didactice vorbesc prea tare, elevii nu sînt atenţi, indisciplina din timpul lecţiei impietînd astfel şi asupra situaţiei la învăţătură.

În concluzie, menţionez că pentru a capta atenţia elevilor este de dorit ca vocea să nu fie uniformă, profesorul să-şi moduleze glasul, aşa cum o cere momentul lecţiei.

Prof. CONSTANTIN C. POPESCU
Şcoala nr. 15 din Piteşti

„Azi, nu m-a pus la colţ" !

«Cu un „azi, tovarăşa nu m-a pus la colţ" !, fiică-mea cea mică, imediat ce m-a salutat după ce a intrat în casă, mă înştiinţează că la grădiniţă toate au fost în regulă, după pilda fiicei mele mai mari care cu un „am răspuns azi de două ori" sau „am luat nouă la lucrarea de control la L. română" sau „a spus tovarăşa diriginţă să vii mîine la şedinţa cu părinţii" mă linişteşte asupra temerilor pe care mi le fac (ce vreţi ? doar sînt mamă şi... pot să nu-mi fac griji ?) privind dimineţile petrecute de fetiţe, la şcoală şi la grădiniţă.

Afacerea asta cu „nu m-a pus la colţ" ! n-am prea înţeles-o eu, profesoară fiind, pînă în ziua în care fiică-mea cea mică mi-a adus ştirea că „azi, tovarăşa m-a ţinut toată ziua la colţ" ! Dar, tu ce-ai făcut ? o întreb eu. „Eee.. ezită fiică-mea, ce am făcut ?" (observ că... trage de timp, folosind încă de pe acum, procedeul arhicunoscut al elevului care bîjbîie după răspuns la întrebarea profesorului !) Şi, continuă : „Am făcut că.. tovarăşa bea cafeaua şi eu m-am dus să îi arăt cum am făcut un şoricel din plastilină şi... am lovit scăunelul pe care era cafeaua... şi a curs cafea în farfurioară" ! („o să ia bani !" mă gîndesc eu la scuza gospodinelor — devenită aproape superstiţie — cînd varsă cafeaua în farfurioară). „Da'... cafeaua a băut-o toată... a băut şi din farfurioară... şi eu am stat la colţ toată ziua !".

Nu mă alarmez ! Dar o întreb ce a făcut acolo la colţ, ceea ce nu aş putea întreba pe un elev de-al meu pe care prin absurd l-aş ţine la colţ nu toată ziua, ci doar cît ora mea de matematică. Şi pentru a înţelege cît de absurdă e pedeapsa cu „statul la colţ" (ca şi cu darea elevului afară de la activitatea şcolară pe culoar), vă voi reproduce pe scurt ce mi-a povestit fiică-mea : „Păi mai întîi am plîns că mă jucam aşa frumos cu plastilina. Pe urmă, m-am uitat la tovarăşa ca să mă vadă şi să mă ierte, dar nu mă vedea că bea cafeaua. Pe urmă iar am plîns că se juca cu copiii şi eu nu mă jucam. Şi n-am plîns că m-am şters pe perete că aveam plastilină pe mîini. Da' nu m-am şters bine că pe perete era plastilină de la alţi copii care au stat şi ei la colţ toată ziua. Şi pe urmă ..."»

Şi, totuşi, pînă „la urmă" care credeţi, tovarăşă educatoare, că a fost valoarea educativă a pedepsei de „a sta la colţ", aplicată într-atît încît lipsa ei a devenit singurul criteriu („Azi, tovarăşa nu m-a pus la colţ" !) al faptului că la grădiniţă, fiica profesoarei R.C., care ne-a scris la redacţie cele reproduse mai sus, a avut... o zi bună ?

RUXANDRA ŞTEFAN

Fier vechi... năravuri vechi!

Unităţile şcolare, prin organizaţiile pionierilor, au de îndeplinit un angajament de muncă patriotică care se realizează nu numai prin valorificarea sticlelor şi borcanelor, dar şi prin recuperarea unor materiale ca : fier vechi, ţesături, maculatură ş.a. Uneori, acţiunile întreprinse în acest scop sînt nefinalizate, întrucît întîmpinăm greutăţi din partea întreprinderilor colectoare. De pildă, la Şcoala din Somova, judeţul Tulcea, se află de aproape doi ani, circa 3 tone de fier vechi colectat de elevi. Deşi cantitatea de fier nu este mare, pentru şcoala noastră înseamnă atît eforturile depuse de elevi de a recupera materiale în vederea refolosirii lor, cît şi eficienţa unor acţiuni educative. La apelurile noastre repetate, Întreprinderea colectoare de materiale refolosibile din Cataloi, judeţul Tulcea, a răspuns doar... cu promisiuni. Menţionez că situaţia de la şcoala noastră nu reprezintă în acest judeţ un caz izolat.

Prof. ILEANA CARAMAN
directoarea Şcolii din Somova, judeţul Tulcea

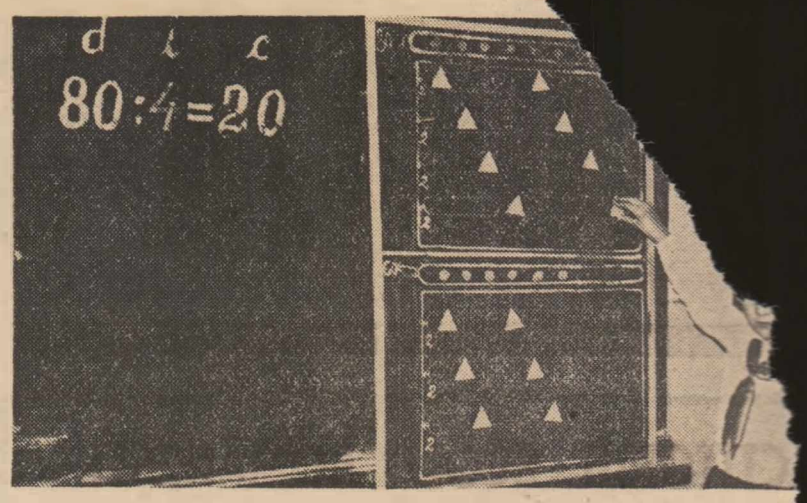

Material didactic folosit în predarea matemati

Încă din anul şcolar 1978—1979, odată cu introducerea modernizării matematicii în ciclul primar, gimnazial şi liceal, am lucrat cu clasele I la Şcoala nr. 32 din Craiova. Astfel, pentru înţelegerea şi însuşirea temeinică a noţiunilor matematice în baza teoriei mulţimilor, am considerat necesară confecţionarea materialului didactic adecvat fiecărei lecţii, ţinînd seama de particularităţile de vîrstă ale elevilor. După ce, pentru clasa I, am confecţionat materiale didactice ca: **riglete, planşe, figurine, balanţa aritmetică, tabele matematice,** am realizat şi **o instalaţie electrică** cu beculeţe multicolore, cu ajutorul căreia am verificat dacă rezultatele copiilor erau corecte sau nu.

Mai tîrziu, cînd s-a trecut la predarea operaţiilor cu mulţimi (reuniune, intersecţie, diferenţă), precum şi la aplicarea acestora la operaţiile cu numere naturale şi rezolvarea problemelor, am confecţionat **o tablă magnetică** cu ajutorul unei bucăţi de tablă galvanizată, cu dimensiunile de un metru lungime şi 0,75 m. lăţime (care a costat numai 16 lei), şi a unor figurine din dopuri de material plastic în care s-au introdu bucăţi de magnet. Dopurile re figuri geometrice corespu potrivit legendei stabilit dinelor (unităţi — ce gră, zeci — triunghi de culoare

tră şi sute — pătrat de culo Am confecţionat un număr căţi pentru unităţi, 30 buc zeci şi 30 bucăţi pentru sute acestei table în predarea la clasele I, a II-a şi a III- tat interesul şi creativitate facilitîndu-le înţelegerea te calcul la rezolvarea diverse cît şi a problemelor cu una, mai multe operaţii. Ceva mai folosit-o în predarea operaţii mulţire şi împărţire în scris III-a, unde s-a înţeles în mod că înmulţirea este o adunare unui termen şi împărţirea es re repetată sau o separare milor disjuncte dintr-o

La predarea exactă (neexată), lă (care este o împăr sirea acestei table magn de un real folos. Copiilor plăcere să lucreze, astfel au încredere în forţele lor, dor cească ordonat, independ creator, învăţînd ei înşişi

MANIFESTĂ

Expresie a preocupării neabătute pent continua perfecţionare a învăţămîntului şi tehnologiei didactice din ţara noastră, în luna care a trecut au avut loc, în Bucureşti, două prestigioase manifestări ştiinţifice de profil care au prilejuit un larg schimb de informaţie, de idei şi de experienţă între pedagogi: **Colocviul naţional de pedagogie** cu tema: „Modalităţi de integrare a învăţămîntului cu producţia în vederea optimizării pregătirii forţei de muncă", organizat de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, Academia de ştiinţe sociale şi politice şi Institutul de cercetări pedagogice şi psihologice şi **Sesiunea ştiinţifică „Informaţia şi învăţămîntul"**, organizată de Biblioteca centrală pedagogică, în cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României".

care în viaţă a hotărîrilor Congr XII-lea al partidului şi ale Congresului educaţiei şi învăţăm privire la pregătirea temeinică de muncă a fării, politehnizarea grarea strînsă a învăţămîntului c tarea şi producţia, pentru ca şco îndeplinească, la nivel calitativ sarcina nobilă de pregătire a fo muncă, a omului nou, constructor lismului şi comunismului în R

BREVIAR

„România plai de aur" se intitulează expoziţia de desene şi fotografii a pionierilor din **judeţul Iaşi**, deschisă în holul Bibliotecii judeţene „Gh. Asachi". **(Prof. Iosif E. Naghiu)** ● „Integrarea documentelor Congresului al XII-lea al P.C.R. privind înfăptuirea unei profunde revoluţii agrare, în lecţiile de ştiinţe sociale" — a fost tema unui simpozion organizat de **Casa corpului didactic** şi **Inspectoratul şcolar al judeţului Teleorman** la **Liceul din Drăgăneşti-Vlaşca**, la care au participat toţi profesorii de ştiinţe sociale din judeţ. **(Prof. Ivan Petrică)** ● Începînd cu acest an şcolar, **Liceul industrial din Zimnicea** dispune de o colecţie muzeală cu profil literar ce cuprinde cărţi vechi, exemplare din reviste literare de altădată şi de azi, diverse publicaţii locale etc. **(Prof. Marin Gh. Cazacu)** ● Pe lîngă alte numeroase acţiuni la care au participat în anul 1980, elevii şi cadrele didactice din **judeţul Argeş** — ne scrie **prof. Dumitru Anghel** — au plantat 16 000 de pomi fructiferi şi 16 000 de arbori ornamentali. Sperăm că nici în acest an nu se vor lăsa mai prejos ! ● Elevii clasei a III-a B, de la **Şcoala din Gura Humorului, judeţul Suceava**, conduşi de **înv. Margareta Catargiu**, împreună cu soimii patriei din grupa mare a **Grădiniţei nr. 1** din aceeaşi localitate **(educatoare Rodica Pantiuc)** au prezentat un frumos program artistic, „Ţara mea cu chip de soare". Copiii au dorit şi cu acest prilej să-şi exprime dragostea şi recunoştinţa faţă de patrie şi partid, pentru copilăria fericită. ● În cadrul acţiunilor de perfecţionare a cadrelor didactice care predau limbile moderne, **Inspectoratul şcolar al judeţului Vîlcea** şi **Casa corpului didactic** au organizat, la **Liceul industrial nr. 5 din Rm. Vîlcea**, expunerea-dezbatere : „Folosirea mijloacelor audio-vizuale în predarea limbilor moderne". Au participat, pe lîngă profesorii de specialitate din judeţ, cadre universitare bucureştene, precum şi profesori care predau limbile moderne, din judeţul Doli. Acţiunea — ne scrie **prof. Nicolae Tănăsoiu**, inspector şcolar de specialitate — s-a ridicat la un înalt nivel calitativ şi a fost deosebit de utilă. ● **Grădiniţa P. S. Sere din Arad** a împlinit de curînd cinci ani de la înfiinţare. Cu acest prilej, a avut loc un schimb de experienţă cu tema : „Colaborarea dintre grădiniţă şi întreprindere — mijloc de optimizare a procesului de instrucţie şi educaţie". Participanţi : directoarele grădiniţelor de întreprinderi din judeţul Arad şi responsabilii cu problemele sociale din întreprinderile care patronează unităţi de preşcolari. ● În cadrul unor atrăgătoare miniateliere, copiii de la **Grădiniţa nr. 60 I.U.S. din Braşov** — sub îndrumarea atentă a educatoarelor — sînt deprinşi, de mici, cu munca : pirogravează, confecţionează diverse obiecte şi jucării, execută lucru de mînă, cos, desenează etc. Multe dintre lucrurile ieşite din mîinile lor mici şi harnice sînt folosite ca material didactic sau înfrumuseţează pereţii încăperilor şi culoarelor grădiniţei. ● Continuînd colaborarea cu **Societatea profesorilor de desen din R.S.R., Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu" din Bucureşti** găzduieşte două noi expoziţii de pictură. Ele aparţin talentatelor profesoare de pe meleaguri arădene : **Ecaterina Nan (din Sintana)** şi **Livia Roşu (din Arad)**. ● **Casa de cultură a municipiului Drobeta-Turnu Severin** a fost gazda unei ample şi importante sesiuni de comunicări şi referate ştiinţifice, la care au participat peste 1 000 de profesori din judeţ. Titlul sesiunii : „Noutăţi şi perspective în dezvoltarea ştiinţelor fundamentale şi rolul lor în viaţa oamenilor, a progresului. Contribuţia tehnologiei didactice moderne în sporirea randamentului şcolar la matematică, fizică, chimie şi biologie" — titlu cam lung, dar, din cîte sîntem informaţi, şi reuşita acţiunii a fost pe măsură. **(Prof. Dumitru Coţocaru)** ● O sesiune asemănătoare a avut loc şi la **Rîmnicu Sărat**, cu tema : „Şcoala, cadru prielnic pentru afirmarea capacităţii de creaţie, a talentului şi pasiunii tineretului pentru muncă, ştiinţă şi cultură" — în scopul valorificării rezultatelor muncii elevilor de la **Liceul de matematică-fizică „Al. Vlahuţă"** şi **Liceul „Ştefan cel Mare"** din localitate. Comunicările şi referatele prezentate atestă atmosfera pronice de muncă din cele două şcoli rîmnicene. **(Prof. Vasile N. Uţă)** ● În vederea menţinerii sălilor de clasă şi laboratoarelor într-o perfectă stare de curăţenie, şi pentru a stimula interesul elevilor să păstreze intacte bunurile şcolii învăţînd totodată a se autogospodări, unitatea de pionieri a Şcolii nr. 11 din Botoşani a lansat concursul „Cea mai frumoasă sală de clasă", dotat cu premii. O iniţiativă pe cît de frumoasă, pe atît de necesară. **(Prof. Gheorghe Slavici)** ● „Dirigintele — factor important de influenţare în alegerea profesiunii" ; o masă rotundă la **Casa didactic din Buzău**. Dezbaterile (la care au partici fesori diriginţi şi directori de şcoli, precum şi r tanţi ai **Inspectoratului şcolar judeţean şi Direcţie ţene pentru probleme de muncă şi ocrotiri soc** fost conduse de **ing. Mircea Receanu**, redactor şef vistei **„Învăţămîntul liceal şi tehnic profesional"**, **Gh. Andrei)** ● Învăţătorii şi profesorii de limba şi tura română din **Rm. Vîlcea** au avut o frumoasă cu scriitorii Sinziana Pop şi Radu Tudoran. Discuţii tate s-au desfăşurat pe tema „Izvoarele literaturii actuale în concordanţă cu cerinţele cititorilor". Tot leaguri vîlcene (la **Căminul-grădiniţă din Horez** desfăşurat şi un schimb de experienţă al celor 150 catoare din această zonă : „Locul şi rolul grădiniţei noaşterea şi formarea trăsăturilor fundamentale activităţile practice pentru orientarea şcolară şi p nală". Cu acest prilej, au fost organizate lecţii mod prezentat filme documentare, s-a vizitat expoziţia rul hărniciei" etc. **(Prof. Iordache Dumitru, in şcolar)**. ● **Inspectoratul şcolar al judeţului Ialo Casa corpului didactic** au editat culegerea de versu nere condeie" cuprinzînd producţii literare ale Mulţi dintre cei prezenţi în culegere vădesc un lent. Dacă doar unii dintre ei !... ● Cadrele didactic şorene au organizat centenarul naşterii lui M. Sad printr-o amplă sesiune de comunicări ştiinţifice ţi **Liceul de matematică-fizică „Nicolaus Lenau"**. publicată cu acest prilej de **Inspectoratul şcolar a ţului Timiş** (ce conţine rezumatele comunicărilor redacţiei de **prof. Maria Prică**) ne arată că man n-a avut nici un punct comun cu formalismul. ● **Li filologie-istorie din Craiova** a încheiat trimestrul procent de promovabilitate de aproape 100% **H. V. Stoiculescu**, directorul şcolii, care ne trimite ne dezvăluie unele „secrete" ale acestor succese pleacă din clasă cu lecţia aproape învăţ **cît posibil fenomenul de suprasolicitare** este deprins să se autodepăşească : ca creează diferenţiat cu elevii şi nu eziţi mentare cu unii dintre ei.

Formăm elevilor un larg orizont de cunoaştere ştiinţifică

● Toate cadrele didactice, participante active la educaţia materialist-ştiinţifică a elevilor ● Forme şi metode variate şi diferenţiate.

Pentru cunoaşterea temeinică a cerinţelor şi preocupărilor de ordin cultural-ştiinţific, educativ, ale elevilor, precum şi a unor mentalităţi de ordin religios, a unor minusuri în orizontul de cunoaştere şi interpretare ştiinţifică a fenomenelor naturii şi societăţii care apar la unii elevi folosesc cu rezultate bune, o gamă variată de procedee şi metode cum ar fi : discuţii individuale şi în colectivul clasei sau de muncă, cu colegii şi prietenii, sondaje de opinie — prin teste şi chestionare fie în rîndul tinerilor din colectivele de muncă sau mergînd pînă la clasa de elevi din liceu.

Organizăm sistematic asemenea sondaje în cadrul orelor de ştiinţe sociale, al orelor de dirigenţie, al cercurilor pe discipline etc. pentru a evidenţia modul cum reuşesc elevii să coreleze cauzal-ştiinţific o serie de fenomene şi procese de ordin economic, social-politic, interpretarea unor fenomene din natură, societate, legate de apariţia omului, a vieţii, a conştiinţei etc ; determinarea unor cauze sau factori [illegible] de la persistenţa fenomenului [illegible], evidenţierea unor probleme [illegible] şi care, analizate şi elucidate cu atenţie, ne sînt de un real sprijin în munca educativă oferind jaloane, puncte de reper pentru orele de dirigenţie, cercurile pe materii, informările politice, în predarea disciplinelor de ştiinţe sociale şi a celor fundamentale, în activitatea U.T.C. şi a bibliotecii.

O altă coordonată a muncii de educaţie materialist-ştiinţifică a tineretului o constituie abordarea sistemică, complexă, luarea în considerare a întregului ansamblu de aspecte şi elemente de factori educaţionali ce concură în primul rînd la formarea convingerilor ateist-ştiinţifice, dar şi evantaiul de factori ce duc la menţinerea unor mentalităţi mistico-religioase.

Investigaţiile psiho-sociologice pe care le-am întreprins au reliefat faptul că un rol important în sistemul educaţiei ateist-ştiinţifice îl joacă familia elevilor — pe care şcoala trebuie să-l valorifice mai deplin. Deşi avem organizate lectorate de educaţie materialist-ştiinţifică cu părinţii pe lîngă şcolile generale şi liceele din oraş — acestea nu se ridică peste tot la cota calitativ înaltă cerută de exigenţele muncii ideologice ale partidului.

Un alt aspect ce s-a relevat cu privire la menţinerea fenomenului religios — în special la elevii din ciclul primar şi gimnazial — îl constituie familiile polinucleare, în care mai locuiesc bunici, mătuşi, unchi, precum şi în unele familii unde manifestă elemente tensionale sau familii dezorganizate.

O altă coordonată a sistemului muncii de educaţie materialist-ştiinţifică o constituie tratarea diferenţiată — ţinînd seama de felul cultului, de gradul, starea de religiozitate, de aspectele (cauzele) familiale, dar uneori şi sociale şi, nu în ultimă analiză, de predispoziţiile psihologice, afectiv-emoţionale.

De aceea mi-a stat şi îmi stă în atenţie antrenarea în mai mare măsură a tinerilor aflaţi sub influenţa activă a fenomenului religios, la gama largă a activităţilor cultural-ştiinţifice, recreativ-distractive cum ar fi : seri cultural-distractive, de poezie, dedicate comemorării unor evenimente, sau dedicate punerii în valoare a creaţiilor proprii.

Desigur unele situaţii au impus din partea factorilor de răspundere din liceu luarea celor mai potrivite măsuri pentru a afla cauzele aderării lor la manifestările religioase şi a proceda atent, diferenţiat, de la caz la caz, în antrenarea acestor tineri mai întîi la activităţile pentru care manifestă predispoziţii, interes şi apoi, lărgind treptat gama de acţiuni, reuşind în multe cazuri să le sădim în orizontul spiritual al tinerilor mai întîi îndoiala în puterea forţelor supranaturale şi apoi convingeri materialist-ştiinţifice.

Experienţa mi-a dovedit că rezultate bune se obţin fie pe calea muncii individuale sau în microgrup pentru că în acest context, ştiu mai bine cui mă adresez şi despre ce să vorbesc, mărind mult eficienţa acţiunilor.

Întreaga activitate de educaţie materialist-ştiinţifică trebuie desfăşurată ca un proces unitar, sistematic, concentrat, perseverent, de către toţi factorii educaţionali.

Un loc important îl ocupă folosirea în mai mare măsură a interdisciplinarităţii.

În predarea ştiinţelor sociale, în cercurile pe discipline de economie, ateism-ştiinţific, filozofie, a celorlalte activităţi educative, la orele de dirigenţie, la emisiunile de la staţia de radioamplificare din liceu, ne folosim — cu rezultate bune — de corelarea unor noţiuni şi argumente cu valoare de cunoaştere mai mare oferite de fizică, chimie, biologie, geografie etc, cu unele categorii şi principii ale materialismului dialectic şi istoric, cu unele probleme de ordin filozofic sau politic.

Cu rezultate bune am realizat o predare interdisciplinară a unor lecţii ca : mişcarea, spaţiul şi timpul, forme fundamentale ale materiei, unitatea lumii materiale : legea acumulărilor cantitative şi a transformărilor calitative ; problematica dezvoltării şi a determinismului în natură şi societate ; posibilitatea cunoaşterii şi transformării lumii, a legităţii şi progresului social. La rîndul lor cunoştinţele dobîndite în cadrul predării ştiinţelor sociale, ale filozofiei materialist-dialectice se răsfrîng pozitiv asupra procesului de înţelegere şi interpretare a fenomenelor şi proceselor din cadrul ştiinţelor fundamentale.

Din perspectiva ideii enunţate mai sus, în întreaga activitate desfăşurată în liceul nostru, toţi factorii educativi au fost implicaţi în mod unitar în combaterea concepţiilor idealiste, mistico-religioase, sub toate aspectele : ştiinţific, istoric şi filozofic.

O altă coordonată a muncii de educaţie materialist-ştiinţifică constă în valorificarea mai deplină a „virtuţilor" de care dispun mijloacele mass-media. Am organizat în acest sens, în cadrul cercurilor pe materii, dezbateri pe marginea emisiunilor la radio şi TV cum ar fi : „Mai aveţi o întrebare ?", „Orizont ştiinţific", „Ştiinţa la zi", „Cadran mondial", sau a unor filme documentar-ştiinţifice.

În acest context este necesară o permanentă sensibilizare a elevilor, trezirea simţului curiozităţii şi a interesului, făcîndu-i receptivi la fenomenele de ordin ştiinţific, politic, economic, moral, artistic. Am folosit în acest sens, cu bune rezultate, problematizarea, jocurile de rol, studiul de caz, precum şi antrenarea elevilor la efectuarea sondajelor şi la prelucrarea datelor rezultate, la brigăzi ştiinţifice, organizarea de emisiuni la staţia de radioficare, concursuri gen „cine ştie răspunde", sesiuni de comunicări.

În încheiere aş dori să evidenţiez faptul că în munca de educaţie materialist-ştiinţifică se manifestă şi unele neajunsuri în activitatea cadrelor didactice care constau din : necunoaşterea temeinică a fenomenului religios, a stării şi gradului de intensitate ; unele carenţe de ordin metodologic ; neajunsuri în informarea la zi, cu noutăţile de ordin ştiinţific, economic, politic şi altele.

Rezultatele obţinute însă în munca de înarmare a tineretului cu o concepţie înaintată, materialist-ştiinţifică, ne îndeamnă să perseverăm, să intensificăm acţiunile desfăşurate, deoarece nici un efort nu este prea mare cînd trebuie să pregătim şi să modelăm astfel tineretul, încît acesta să-şi îndeplinească la cotele celei mai înalte exigenţe rolul ce-i revine în dezvoltarea actuală şi de perspectivă a patriei noastre.

Prof. GAVRIL CRĂCIUN
Liceul industrial „E. Hurmuzachi" din Rădăuţi, judeţul Suceava

ÎNVĂŢĂMÂNTUL SERAL

Lecţia

La seral, activitatea se desfăşoară cu elevi care au, pe lîngă grija de a veni la şcoală, şi pe aceea de a merge la serviciu şi de a se ocupa de familie — aşadar, cu persoane care au răspunderi serioase în societate. De aici, şi spiritul acestora de autoexigenţă şi de responsabilitate mult mai accentuat decît al elevilor de la zi, faptul că sînt mai maturi în gîndire şi în felul de a-şi privi pregătirea şi propriul viitor, modul de a trata disciplina şcolară şi raporturile cu şcoala. Pe de altă parte, aici se lucrează cu elevi care vin la ore după o zi întreagă de muncă, deci sînt mai obosiţi şi care au mai puţin timp liber pentru studiul individual şi pentru completarea pregătirii. Cum să facem ca, în asemenea condiţii, lecţia să aibă o eficienţă cît mai mare, iar învăţămîntul seral să asigure tuturor o pregătire care să reziste probei impărţiale a bacalaureatului sau, mai exact, a vieţii ? — a fost întrebarea pe care am pus-o unor profesori care predau la cursurile serale ale Liceului industrial din Rîşnov, judeţul Braşov.

Spicuim mai jos din răspunsurile lor.

Prof. Valentina Codreanu (Limba şi literatura română) : Cred că în lecţia de la liceul seral, este foarte important să realizăm **o judicioasă organizare a materiei şi a predării,** astfel încît elevii să-şi însuşească totul din clasă.

Ing. Ilie Stoica (Utilajul şi tehnologia prelucrărilor prin aşchiere) : Iar dacă nu întotdeauna este posibil să-şi însuşească totul din clasă, **măcar să înţeleagă tot ce i s-a predat.** Este obligatoriu ca lecţia să fie înţeleasă în întregime din clasă, pentru că elevul de la seral nu are nult timp pentru studiu individual.

V. Codreanu : Pentru a asigura însuşirea unui număr cît mai mare din cunoştinţele predate şi înţelegerea integrală a lecţiei, este necesar **să sistematizăm foarte bine întregul material.** Cred că **nu trebuie să existe lecţie pe care profesorul să nu o sistematizeze şi la tablă.** De asemenea, e bine să avem grijă ca elevul să-şi noteze în caiet ceea ce este esenţial din lecţie, astfel încît acasă, parcurgînd aceste însemnări cu problemele principale, să [illegible]ce să le dezvolte singur.

Stoica : Şi eu caut ca toată lecţia [illegible]ie schematizată pe tablă. Apoi, [illegible]nuiesc **să fac fixarea cunoştinţelor** [illegible]enţial, şi nu doar la sfîrşitul orei. [illegible]apătul lecţiei, fac şi o discuţie pen[illegible]xarea cunoştinţelor pe baza schemei de pe tablă, pe care elevii şi-au transcris-o pe parcurs în caiet. **Nu obişnuiesc să dictez lecţia** — aceasta ar lua prea mult timp, iar unii elevi ar fi tentaţi să se limiteze, în învăţare, doar la notiţe (care cîteodată nu sînt exacte) şi să nu mai consulte manualul, ceea ce ar dăuna nivelului de pregătire la fiecare disciplină, îmbogăţirii vocabularului şi perfecţionării vorbirii.

Prof. Ilie Dumitru (Chimia, Fizica) : În plus, eu **fac permanent recapitularea cunoştinţelor din lecţiile anterioare ;** astfel, cei care nu au învăţat sau au lipsit pot înlătura lacunele, iar ceilalţi îşi consolidează cunoştinţele.

Folosesc în mod curent unele mijloace de învăţămînt ajutătoare. Proiectez, de pildă, **scheme** care au rolul de a verifica unul sau mai multe capitole ; proiectez anumite **modele structurale** care sînt complicate (mulţi elevi mă ajută în confecţionarea unor asemenea materiale). Am încercat să proiectez şi **unele experienţe,** pentru că nu avem posibilitatea să punem la îndemînă fiecărui elev eprubeta sau reactivii. Anumite experienţe le-am prezentat prin retroproiector, folosind cuve speciale ; se proiectează experienţa pe ecran şi elevul vede la scară macromoleculară ceea ce se întîmplă. Aceasta sporeşte considerabil posibilităţile de înţelegere a fenomenelor.

Pentru creşterea eficienţei lecţiei la seral consider foarte important **să valorificăm actualizările,** bineînţeles la lecţiile la care se pretează. La Fizică, bunăoară, am discutat despre centralele care folosesc energia solară, cu care ocazie am prezentat clasei panouri solare, sisteme heliostat pentru încălzirea apei ; am discutat, şi problema economiei de energie, aşa cum se pune ea, în prezent, în lume. De fiecare dată, elevii au venit cu idei şi argumente în plus. Tot astfel materia se reţine mult mai uşor atunci cînd profesorul se foloseşte în predare şi de **cunoştinţele pe care le au elevii din domeniul meseriei lor.**

Prof. Constanţa Oncioiu (Matematica) : Eu caut să dau cît mai puţină teorie şi numai ceea ce este esenţial, strict necesar pentru înţelegerea şi însuşirea materiei.

În timpul predării mă interesez dacă sînt elevi care nu au înţeles ; cel care întîmpină greutăţi trece la tablă, unde i se dă o lucrare ajutătoare. În general, caut să antrenez la oră cît mai mulţi elevi, astfel încît la disciplina mea, într-un trimestru, fiecare şcolar iese la tablă de 4—5 ori pentru notă (plus lucrările de control, lucrările trimestriale). Şi pentru că lucrăm cu numeroase formule, pe măsură ce ele au fost predate şi notate în maculator, elevii şi le transcriu şi pe nişte foi speciale. Avîndu-le mereu în faţă, cu timpul li se întipăresc foarte bine în minte.

O atenţie deosebită acord elevilor claselor de început, respectiv a IX-a şi a XI-a, fiindcă aceştia au trecut prin mîini diferite, fiecare din ei are un anumit mod de a înţelege o lecţie şi îi este greu pînă se adaptează la metoda noului profesor. De la început, caut să descopăr lacunele pe care le au, apoi cele ce se formează pe parcurs şi, printr-un **ajutor suplimentar la lecţie,** ca şi **prin meditaţii** caut să le înlătur, astfel încît progresul în însuşirea cunoştinţelor să se facă ritmic şi cît mai la unison cu întreaga clasă.

V. Codreanu : Şi la Română folosim procedee anume pentru consolidarea deprinderilor şi cunoştinţelor, cum ar fi aşa-numitele „moment ortografic" şi „moment vocabular", care se alternează. De pildă, pentru „momentul-vocabular" elevii au obligaţia să sublinieze în manual cunoştinţele al căror sens nu-l cunosc şi cel puţin cinci dintre ele să apară scrise şi pe tablă, la intrarea mea în clasă. Sau dacă nu, în oră întreb eu ce sens are cutare sau cutare cuvînt din carte. Acest lucru este absolut necesar deoarece nu toţi elevii (din lipsă de timp sau de obişnuinţă) caută cuvintele necunoscute în dicţionare.

Ar fi fost foarte bine, mai ales pentru elevii de la seral, dacă la sfîrşitul manualelor ar exista cîte un vocabular care să explice — cum s-a mai făcut, de altfel, în trecut — cuvintele şi termenii noi. Autorii de carte şcolară cam ştiu care sînt cuvintele necunoscute elevilor.

I. Dumitru : Şi noi, ceilalţi profesori, ajutăm la consolidarea cunoştinţelor de limbă, la formarea deprinderilor de exprimare corectă prin faptul că, permanent, îndreptăm greşelile făcute de şcolari în caiete şi sîntem atenţi la modul cum vorbesc.

I. Stoica : Consider că este util pentru buna pregătire a şcolarilor să-i convingem să lucreze şi acasă, în timpul liber. Pentru a-i stimula în această direcţie, eu le dau, unele teme pentru acasă : le-am alcătuit nişte probleme ceva mai complicate care au cerut consultarea unor izvoare, căutarea unor date şi astfel i-am obligat să reflecteze, să treacă prin gîndirea proprie un anumit sistem de cunoştinţe şi, astfel, să şi-l însuşească.

V. Codreanu : Poate să nu le numim chiar „teme pentru acasă" şi, desigur, să nu fie date în cantitatea de la zi, dar şi la seral este necesară o activitate în afară de clasă ; mă gîndesc la efectuarea unor lucrări de sinteză, de exemplu.

În plus am urmărit, conform programei, **lectura particulară a elevilor.** I-am ajutat şi să-şi procure cărţi, am organizat împrumutul de carte între ei etc.

I. Stoica : Pentru a le da posibilitatea să lucreze cît de cît şi în afară de clasă, noi am făcut în aşa fel programul încît elevii de la seral au liber două zile pe săptămînă, plus duminica. De altfel, se şi observă la clasă cînd elevii studiază şi individual, măcar din manual, care este un instrument de lucru indispensabil oricărui elev.

Consemnare de
STELA PREDESCU

A-ŢI ÎNSUŞI TEMEINIC LIMBA RO

LIMBA NOASTRĂ

de AL. MATEEVICI (1888–1917)
— text prescurtat —

Limba noastră-i o comoară
In adincuri infundată,
Un şirag de piatră rară
Pe moşie revărsată.

Limba noastră-i foc, ce arde
Intr-un neam, ce fără veste
S-a trezit din somn de moarte,
Ca viteazul din poveste.

Limba noastră-i numai cintec,
Doina dorurilor noastre,
Roi de fulgere, ce spintec
Nouri negri, zări albastre.

Limba noastră-i graiul pîinii,
Cînd de vînt se mişcă vara ;
In rostirea ei, bătrînii
Cu sudori sfinţit-au ţara.

Limba noastră-i vechi izvoade,
Povestiri din alte vremuri ;
Şi citindu-le-nşirate
Te-nfiori adinc şi tremuri.

Limba noastră-i limbă sfîntă,
Limba vechilor cazanii,
Care-o pling şi care-o cîntă
Pe la vatra lor ţăranii.

Stringeţi piatra lucitoare,
Ce din soare se aprinde,
Şi-ţi avea în revărsare
Un potop nou de cuvinte.

Nu veţi plinge-atunci amarnic
Că vi-i limba prea săracă,
Şi-ţi vedea cît e de darnic
Graiul ţării noastre dragă.

Răsări-va o comoară
In adincuri infundată,
Un şirag de piatră rară
Pe moşie revărsată.

Exerciţiul lexical — modalitate de bază în însuşirea limbii

Adeseori ne aflăm în situaţia de a constata că răspunsurile deficitare ale elevilor noştri au drept cauză principală — alături de alţi factori — necunoaşterea lexicului activ, fapt care nu le permite să se exprime corect, cursiv şi nuanţat, aşa cum o reclamă diversele împrejurări. De aceea, îmbogăţirea vocabularului copiilor este necesar să se situeze tot mai sus în ierarhia obiectivelor procesului de învăţămînt.

Această sarcină didactică permanentă reclamă, desigur, intervenţia hotărîtă a unor noi tehnici de lucru, care să le completeze pe cele tradiţionale, comode, dar mai puţin eficiente.

A explica tot mai multe cuvinte în clasă şi a le scrie cît mai lizibil la tablă şi în caiete nu înseamnă a îmbogăţi vocabularul copiilor. E necesar deci să abordăm şi în acest sector diverse procedee de activizare a elevilor, ştiind că achiziţiile cele mai durabile sînt acelea care au fost dobîndite prin efort personal.

Exerciţiul lexical răspunde pe deplin acestor deziderate.

Astfel, citind poezia „Cîntec sfînt" de Şt. O. Iosif, din manualul de clasa a VI-a, elevii vor deduce că, în acest context, cuvîntul „sfînt" nu mai are sensul de „divinitate considerată a întruchipa suprema perfecţiune şi puritate", ci este o parte a epitetului, cu valoare de metaforă a doinei, sugerînd multiplele virtuţi ale acestei creaţii a poporului pentru popor, care a întovărăşit pe cei umiliţi şi obidiţi în toate împrejurările vieţii, atît la bine — dacă în cazul acestora se poate vorbi de un bine, de clipe luminoase ale existenţei lor — cît, mai ales, în momente de cumpănă, de grea încercare, de suferinţă.

Se cere apoi elevilor să stabilească sensurile acestui cuvînt în alte contexte, cum ar fi cele de mai jos: Omul acesta este un sfînt („are o conduită perfectă, ireproşabilă" este „desăvîrşit", „infailibil") ; Ce-am stabilit e sfînt („rămîne neschimbat orice s-ar întîmpla", „de neclintit"); La unele popoare, soarele este văzut ca un sfînt („obiect de cult care se cuvine cinstit, slăvit, venerat"); Smărăndiţa a mîncat o sfîntă de bătaie... („ştraşnică, zdravănă" — are valoare de superlativ) ; Sfîntul Neculai făcea minuni la şcoala din Humuleşti („biciul, făcătorul de minuni"); Nică stătea acum în timpul orei ca un sfînt („nemişcat"); Dacă apare controlul, îl vede sfîntul şi pe gestionarul nostru („o păţeşte", „dă de bucluc"); Pe Niţă l-a uitat sfîntul în iarmaroc („zăboveşte prea mult"); Ferit-a sfîntul — exclamă el surprins („aşa ceva n-a auzit, nici măcar n-a gîndit"); Pînă la Dumnezeu, te mănîncă sfinţii („pînă să ajungi la cel mare, înduri multe de la slujbaşii mai mici"); Pe Pandele l-au furat sfinţii lîngă foc („a adormit"); L-au luat sfinţii şi pe Ionescu („a murit"); Ţi-a ieşit un sfînt din gură („ai vorbit drept şi înţelept", „ ai spus o vorbă care îmi merge drept la inimă") ; Vei vedea tu banii înapoi la sfîntu-aşteaptă („niciodată").

După mai multe **exerciţii** de acest tip **care relevă multitudinea de sensuri ce le poate căpăta un termen în contexte diferite,** elevii primesc o sarcină de lucru mai dificilă, anume să construiască ei înşişi propoziţiile sau frazele în care să apară o anumită unitate lexicală.

Pentru început se dă un cuvînt mai uşor, aşa cum ar fi substantivul mînă. Cumulînd fişele de la elevi, se poate ajunge la următorul rezultat:

Înainte de masă, ne spălăm pe mîini ; Văzînd că misiunea e dificilă, s-a spălat pe mîini („a refuzat să-şi ia răspunderea") ; Cu o minciună s-a spălat pe mîini („s-a scuzat") ; Unii oameni certaţi cu legea vînd pe sub mînă diverse obiecte („pe ascuns", „clandestin") ; Mînă în mînă cu elevii fruntaşi, poţi obţine rezultate bune la învăţătură („în colaborare") ; S-a luat de mînă cu un rău („s-a împrietenit") ; La glumele lui, te ţii cu mîinile de burtă („rîzi cu mare poftă") ; Nu bag mîna în foc pentru el („nu garantez") ; Cînd nu-l vede nimeni, mai pune mîna („fură") ; Medicul acesta i-a luat boala cu mîna („l-a vindecat repede") ; Îl vezi toată ziua cu mîinile încrucişate („inactiv") ; Tînărul acesta ia cu o mînă şi dă cu zece („este risipitor") ; Făt-Frumos a cerut mîna fetei împăratului („a cerut-o în căsătorie") ; Acesta i-a dat-o cu amîndouă mîinile („foarte bucuros")... Spaţiul nu ne îngăduie să enumerăm toate exemplele.

În felul acesta, elevii constată cu uimire şi satisfacţie că un cuvînt obişnuit, arhicunoscut, utilizat într-un context deosebit, poate căpăta un relief neaşteptat, surprinzător de interesant. Ei fac deci cunoştinţă şi cu procedeele afective ale limbajului comun, pregătindu-se să surprindă şi să „savureze" intenţia stilistică din creaţiile literare cu care vor veni în contact. **În acest sens, se pot concepe şi alte exerciţii care să le solicite selectarea unor citate din lecturile suplimentare pe care să le grupeze în jurul unui anumit termen.**

Apelînd la asemenea procedee, asigurăm în permanenţă cadrul propice pentru acţiune, pentru sporirea şi valorificarea fondului lexical al fiecărei personalităţi în formare, pentru desăvîrşirea capacităţii de sistematizare şi exprimare a ideilor şi sentimentelor.

Prof. MIHAI MERTICARU
Şcoala nr. 5 din Piatra Neamţ

„Literatura română"

— Ghid bibliografic —

Biblioteca centrală universitară din Bucureşti a realizat o monumentală lucrare bibliografică intitulată cu modestie „Literatura română" — Ghid bibliografic, partea I : Surse, 716 pagini care se înscrie în ceea ce prefaţa volumului denumeşte „bilanţurile civilizaţiilor şi culturilor naţionale". Volumul (coordonator: dr. Ion Stoica, red. responsabil Anca Podgoreanu) cuprinde o prezentare exhaustivă a fişelor de enciclopedii, dicţionare, cataloage, liste bibliografice, biblioteci şi instituţii cu fonduri literare, reviste literare şi de cultură, precum şi referinţe adnotate despre sursele bibliografice de estetică, teorie literară şi stilistică, de istorie şi critică literară; adnotări referenţiale despre curentele şi direcţiile literare, cenaclurile literare, literatura maghiară şi germană din România ş.a.,

O lucrare de referinţă pentru activitatea didactică.

A. B.

Procedee active în predarea vocabularului

Un rol de prim ordin în dezvoltarea capacităţii de comunicare scrisă şi orală, în ridicarea nivelului de cultură al tinerilor îi revine şcolii şi în special profesorului de limba română. Dacă în clasele I—IV elevii îşi însuşesc termeni care aparţin în majoritate fondului principal de cuvinte, care le permit să înţeleagă limbajul cotidian şi să exprime idei relativ simple, în clasele gimnaziale este necesar să fie deprinşi să abordeze masa vocabularului.

În această etapă, elevii nu trebuie să apeleze numai la sensurile denotative ale cuvintelor, ci şi la cele conotative, prin care comunicarea cîştigă în expresivitate.

Pe lîngă exprimarea corectă a ideii, apare şi aspectul ei afectiv, favorizat de jocul imaginaţiei, şi al fanteziei. Încă din clasa a V-a, programa şcolară impune însuşirea primelor noţiuni de vocabular (familia de cuvinte, rădăcină, temă, terminaţie, antonime) prin exerciţii simple, fără să se uzeze de texte şi să se dea explicaţii din care elevii să înţeleagă ce rost are însuşirea acestor noţiuni şi în ce măsură le sînt utile în vorbire.

Am accepta situaţia, dacă s-ar îndrepta lucrurile în clasele următoare, cînd elevii posedă cunoştinţe despre sinonime, omonime, ştiu ce înseamnă sens propriu şi sens figurat, cunosc cîte ceva despre versificaţie şi despre figurile de stil, noţiuni care îi vor ajuta „să simtă" savoarea limbii şi îi vor obişnui să-şi nuanţeze ideile. Este insuficient să prezentăm faptele de limbă descriptiv, să apelăm la cuvinte şi expresii încremenite pe care să le plasăm în exerciţii structurale rigide care îngrădesc imaginaţia.

A spune că „zăpada" este sinonim cu „omăt" şi „nea", „praf" este sinonim cu „colb" şi „pulbere", fără a explica necesitatea întrebuinţării unui termen în detrimentul altuia, pe baza unor fapte de limbă din operele literare ale marilor scriitori români, rămîne o afirmaţie nemotivată care se uită repede. Dacă vom sprijini afirmaţiile citind inegalabilele versuri eminesciene din poeziile Călin (File de poveste) şi Scrisoarea III care au în componenţa lor cuvintele „omăt" şi „colb", elevii vor percepe nuanţele sinonimelor şi vor şti cînd să uzeze de ele.

Mijloacele interne folosite pentru îmbogăţirea vocabularului : derivarea, compunerea şi schimbarea valorii gramaticale vor rămîne ineficiente pentru elevi, dacă se va apela doar la aspectul descriptiv sub care sînt prezentate în manual. Nu este suficient ca noţiunile să fie însuşite teoretic şi să se efectueze nişte exerciţii care nu au darul să stimuleze creativitatea elevilor.

Însuşirea derivării cu prefixe diminutivale şi întrebuinţarea diminutivelor rămîne abstractă, trezeşte chiar ilaritate dacă nu se lămureşte că diminutivele implică o nuanţă afectivă, sugerează gingăşia, delicateţea, iar apariţia lor în limba scrisă şi vorbită este motivată.

Este oportun să se evidenţieze că diminutivele îşi au originea în literatura populară, ele sînt larg răspîndite în operele scriitorilor care s-au inspirat [illegible] folclor şi să se exemplifice cu o str[illegible] din poezia „Doina" de Vasile Alecsand[illegible]

Derivarea cu prefixele productive [illegible] limba română : re-, între-, des-, ne-, p[illegible] simpla anunţare a unor derivate cons[illegible] tuie un „fapt divers" pentru elevi, nu [illegible] mijloc de îmbogăţire a limbii, atît ti[illegible] cît ei nu îi înţeleg scopul şi efecte[illegible] nefiind puşi în contact cu inovaţiile ur[illegible] mari creatori de limbă.

Nu mai puţin importantă este înţel[illegible] gerea semnificaţiei schimbării categor[illegible] gramaticale ca sursă de nebănuite efe[illegible] stilistice. A spune că adjectivul poa[illegible] deveni substantiv sau adverb, că verb[illegible] la gerunziu sau participiu poate fi într[illegible] buinţat ca adjectiv sînt simple constată[illegible] chiar dacă se încearcă demonstrarea [illegible] prin exerciţii de recunoaştere sau exem[illegible] ple ineficace. Schimbarea valorii gram[illegible] ticale ar fi însuşită de către elevi cu r[illegible] zultate pozitive, dacă s-ar reliefa ce m[illegible] păstrează cuvîntul obţinut din calităţi [illegible] sugestive ale părţii de vorbire din ca[illegible] a provenit şi în ce măsură cîştigă în ex[illegible] presivitate prin întrebuinţare cu valoare [illegible] gramaticală schimbată.

Se pot argumenta cele afirmate po[illegible] nind de la exemple din op[illegible] noştri clasici.

De asemenea, motivaţia [illegible] lizării neologismelor [illegible] mai necesară datorită faptului [illegible] lătură echivocul provocat de [illegible] reprezintă noul şi contribuie la [illegible] mare aleasă. Prea frecventa utilizare [illegible] lor va fi combătută prin argumentele [illegible] caracterul lor abstract, rigiditatea se-[illegible] mantică precum şi inaccesibilitatea unor [illegible] dintre ele în limbajul obişnuit, cotidian.

Dacă în stilul tehnico-ştiinţific neologismele sînt absolut necesare, cu toate [illegible] că expresivitatea lor este nulă, [illegible] mai necesare sînt în stilul beletristic unde cota lor de expresivitate creşte în funcţie de context şi de scopul comunicării. Un peisaj mirific, fastuos şi inedit ca cel zugrăvit de Eminescu în „Memento mori", nu se putea contura fără neologisme.

Pe de altă parte, elevii vor fi preveniţi că abuzul de neologisme este dăunător, întrucît limbajul lor ar deveni artificial, căutat şi neinteligibil, făcînd loc artificialului şi preţiozităţii şi că în folosirea termenilor neologici, este necesar să se ţină seama de caracterul comunicării, de interlocutor şi de mediul în care [illegible] comunicarea.

Considerăm că s-a de[illegible] clar, din afirmaţiile făcute [illegible] cunoştinţelor de vocabular şi [illegible] viabilităţii lor în comunicare [illegible] nu se pot face prin metode şi [illegible] descriptive, fără a se reliefa mobilul [illegible] susirii lor, ceea ce presupune punere[illegible] elevilor în contact cu creţiile originale ale marilor scriitori români, care şi-au adus contribuţii inestimabile la îmbogăţirea şi cultivarea limbii.

Prof. PETRU HOBAN
Şcoala nr. 4 din Tg. Jiu

În condiţiile predării simultane

La orele de limba română, desfăşurate în şcolile cu predare simultană la două sau mai multe clase, accentul cade pe organizarea activităţii independente a elevilor în aşa fel încît acestea să nu servească doar verificării înţelegerii noţiunilor predate, ci şi însuşirii unor cunoştinţe noi prin eforturi proprii, pentru că şi în aceste condiţii, este necesar să fie realizate integral programele şcolare.

Repartizarea timpului pentru fiecare activitate şi clasă în funcţie de priceperile şi deprinderile formate în orele anterioare asigură participarea activă a elevilor în procesul de predare-învăţare. S-a dovedit necorespunzătoare practica unor învăţători care împart ora de curs în mod mecanic în două, de obicei o jumătate de oră lucrează cu o clasă, iar partea a doua a orei cu cealaltă clasă ; astfel nu se asigură timpul necesar exersării actului citirii cu voce tare, trecîndu-se prea repede la citirea în gînd. Acest procedeu poate duce la formarea unei citiri cu omisiuni de litere, de cuvinte sau la citirea „pe deasupra", superficială, care nu asigură înţelegerea conţinutului textului. Totodată, citirea în gînd, a unui text şi de mai multe ori, fără altă sarcină, conduce la plictiseală, şi micşorează interesul elevilor faţă de conţinutul de idei al acestuia.

Orele de gramatică îşi pierd din interes şi eficienţă practică dacă învăţătorul nu pregăteşte din timp exerciţii variate, atrăgătoare, cu cerinţe multiple care să-i solicite pe elevi în aplicarea cunoştinţelor teoretice. Este bine ca sarcinile să fie prezentate în mod gradat, de la uşor spre greu, pentru a atrage toţi elevii în realizarea lor, indiferent de nivelul acestora de pregătire.

Deşi aparent uşoare, pentru că solicită mai mult activitatea independentă, orele de compunere necesită o atenţie deosebită din partea învăţătorilor. Timpul afectat pregătirii orale a acestora fiind destul de mic este bine să fie folosit la maximum şi numai pentru aspecte absolut necesare elaborării compunerilor de către elevi.

Este necesar ca orele de limba română predate în condiţii simultane, să fie [illegible] plate cu celelalte discipline de învăţă[illegible] care, în ziua respectivă solicită mai [illegible] activitatea independentă a elevilor. [illegible] aceea, orele de la disciplinele de [illegible] mint care se desfăşară impre[illegible] limba română pot fi schimbate [illegible] pentru a acorda timpul [illegible] surării în bune condiţii [illegible] de bază.

Inv. GHEORGHE [illegible]
Inspector şcolar, [illegible]
judeţean [illegible]

ÂNĂ ÎNSEAMNĂ A-ŢI IUBI PATRIA

În laboratorul fonic al Liceului agroindustrial din Slatina

Scriere corectă

În etapa abecedară am utilizat, mai ales, exerciţii de scriere cu caracter reproductiv care au constat în transcrieri şi copieri de cuvinte şi propoziţii date într-un ritm impus şi accelerat progresiv. Exerciţiile de acest fel au fost întotdeauna precedate de lectura expresivă şi de analiza ortografică, precum şi de punctuaţia cuvintelor, propoziţiilor şi a textelor indicate pentru copiere. Înainte de începerea activităţii am dat elevilor indicaţii cu privire la tehnica înregistrării textului în pagină (aliniat, forma şi acurateţea grafiei).

Respectarea unor norme gramaticale fără să se precizeze regulile reprezintă o altă categorie de exerciţii prin care am perfectat antrenamentul de scriere corectă. Am operat în lecţiile de scriere şi citire cu cuvinte care exprimă substantive, adjective, verbe, sub denumirea de fiinţe, lucruri, însuşiri ale fiinţelor şi lucrurilor, numuni.

Consider că recunoaşterea verbelor a contribuit la scrierea corectă a verbului şi pronumele (s-au dus, s-a jucat). De asemenea, exerciţiile de ordonare a cuvintelor în propoziţii creează premisele exprimării logice în vorbirea orală şi scrisă. Această categorie de exerciţii serveşte la consolidarea deprinderilor de citire şi scriere realizate parţial anterior. Astfel, încă din perioada abecedară, elevii au fost îndrumaţi să-şi exprime gîndurile şi observaţiile în propoziţii scurte pe care le-am redat apoi în scris. Cu prilejul aceloraşi exerciţii am urmărit şi consolidarea unor deprinderi elementare de scriere ca: reproducerea corectă a grupurilor de litere în structura unor cuvinte variate. Cu acest dublu scop pentru o lecţie, am pregătit, în scris, dinainte următoarele şiruri de cuvinte luate din textele lecţiilor de citire învăţate: 1) pune, Costache, îşi, ochelarii; 2) cea, îmbracă, nouă, Ruxandra, rochiţa; 3) îngheţată, duce, gheretă, Gheorghiţă, se, la, cumpere, să.

Formularea independentă în scris a unor propoziţii de răspuns la întrebări, care vizează situaţii trăite sau cunoscute de elevi, completează, de asemenea, seria exerciţiilor destinate educării capacităţii de exprimare logică. Astfel, la un interval de aproape o săptămînă de la predarea lecţiei „La cumpărături", am scris pe tablă (în pauză) următoarele întrebări: „Cu cine a plecat Gheorghiţă la cumpărături?", „Cît aveau de mers pînă la magazinul alimentar?", „Ce-au cumpărat?", „Cîte kg a cîntărit plasa cu cumpărături?".

Elevii au formulat răspunsurile şi le-au scris în caiete.

Dezvoltarea deprinderilor de formulare corectă a propoziţiilor a fost extinsă prin propoziţii efectuate într-o gamă variată de activităţi (formularea de propoziţii după ilustraţii din manuale, reviste de literatură pentru copii, tablouri etc.) Ilustraţiile decupate le-am utilizat fie fixate pe tablă, fie în plicuri distribuite fiecărui elev.

De exemplu, la lecţia „Vine ploaia", folosind ilustraţia din abecedar, elevii au formulat propoziţii cu care au alcătuit un mic text. Reproduc mai jos textul realizat de o elevă: „E vară. A început să plouă. Copiii sînt veseli. Maria a deschis umbrela. Ionel şi Silvia sar de bucurie.

— Ce bună e ploaia! spune Xenia.

— Da, ea ajută plantelor să crească, răspunde Mihai".

O pondere însemnată am acordat formării primelor deprinderi de exprimare în scris a unor complexe de idei, într-o structură logică unitară. Am folosit expunerea scrisă a unui text epic scurt, compunerea după tablouri, compunerea după întrebări, prevenirea şi corectarea greşelilor ortografice.

De exemplu, am scris la tablă versuri din poezia „Gospodina". Cuvintele care se leagă prin liniuţă de unire au fost scrise cu cretă colorată pentru a influenţa percepţia, înregistrarea şi formarea unor reprezentări clare. S-a analizat fiecare expresie, solicitînd elevilor să găsească cuvintele cu care să înlocuiască liniuţa.

Am urmărit, de asemenea, estetica scrisului, la care se adaugă aşezarea în pagină, titlul, aliniatul, respectarea marginii, acurateţea paginii şi a caietului, evitarea ştersăturilor şi a petelor.

Inv. ELISABETA HERBEI
Şcoala din Rişca, comuna Baia de Criş, judeţul Hunedoara

Îmbogăţirea şi activizarea lexicului

Importanţa dezvoltării exprimării elevilor decurge din sarcina instruirii unui tineret capabil să-şi exprime gîndurile într-o formă clară, închegată şi logică.

Apreciez că, în ciclul primar, citirea cu temă este o variantă a introducerii cuvintelor noi, a activizării vocabularului elevilor. Le-am solicitat acestora să înlocuiască cuvintele noi şi expresiile cu valoare artistică din lecţia citită cu altele intrate în exprimarea lor curentă. Astfel la lecţia „Vasile Porojan" de V. Alecsandri, cuvintele: tovarăşi mărturisesc, rival, chica, confecţionare, răvaş, au fost înlocuite cu sinonimele: declar, adversar, păr vilvoi, lucrare, bilet. De asemenea, caracterizarea personajelor din textele literare studiate, atît în clasă, cît şi în afară de clasă, contribuie la îmbogăţirea şi activizarea vocabularului. De exemplu, la lecţia „Bunica" de I. Agîrbiceanu — clasa a III-a: încreţiturile feţei: o mulţime de riuleţe — trag spre coada ochiului; ochi: două puncte de argint viu ce bat în atingere sau expresiile: „călca piş, piş, piş"; „bunica afară, bunica în casă, bunica peste tot locul". Pentru activizarea vocabularului, la povestirea despre „Clasa noastră" am folosit jocul gen ghicitoare cu ilustraţii. Am aşezat pe masă ilustraţiile cu faţa în jos, iar unul dintre elevi a ales o ilustraţie, a privit-o fără să o denumească şi a început să o descrie. După cîteva minute elevii au ghicit ce reprezintă aceasta.

Asocierea dintre cuvînt şi imagine creează un climat favorabil accelerării ritmului de perfecţionare a funcţiilor limbajului, grăbeşte saltul de la vorbirea sincretică, legată de acţiune, la vorbirea conceptuală, specifică procesului comunicării cunoştinţelor şi indispensabilă actului învăţării. De pildă, pentru „Povestea gîştelor" de G. Coşbuc am folosit ilustraţii mărite cu scene din această acţiune. După povestire am citit un fragment din această poveste, iar în completare elevii au realizat un joc didactic, dramatizînd acţiunea, pe grupe de elevi.

Imaginile, ilustraţiile, diapozitivele, diafilmele, contribuie, de asemenea, la însuşirea corectă şi logică a cuvintelor. Amintesc lecţia de sinteză despre grîu în care am apelat la cunoştinţele elevilor dobîndite la „Cunoştinţe despre natură" şi le-am corelat cu cele din lecţia „Secerişul". Prezenţa diafilmului „Povestea bobului de grîu" nu numai că a întregit cunoştinţele elevilor despre procesul de transformare a bobului, dar a şi completat vocabularul acestora cu cuvintele: semănătoare, combină, a semăna, a secera, a treiera, a vîntura, a măcina etc.

Sinonimele măresc potenţialul expresiv al limbii, capacităţile de precizare şi exactitate a sensului, contribuind în mare măsură la dezvoltarea vocabularului elevilor. De aceea, aceştia au fost îndrumaţi să observe că unele cuvinte pot fi înlocuite cu altele care au acelaşi sens. Pentru a arăta rolul adjectivului în vorbire, la clasa a IV-a, le-am dat elevilor să selecteze din textele de lectură cele mai frumoase adjective însoţite de substantive. Astfel, din textul „Cu pluta pe Bistriţa" de Al. Vlahuţă, elevii au ales: grînd înalt, ţuguiat; tancuri goloşe, vinete, ascuţite, groasnica strîmtoare, rîu clocotitor, ameţitoare iuţeală. Apoi, au fost îndrumaţi să alcătuiască o compunere — descriere din natură — folosind asemenea expresii, după care le-au utilizat şi în expunerea lor orală.

Inv. MARIOARA PETRE
Şcoala nr. 3 din Tg. Jiu, jud. Gorj

Procedee de operaţionalizare

În funcţie de caracterul textului — scrieri de popularizare, povestire — se desfăşoară şi specificul studierii fragmentelor şi al modului de reproducere a operelor citite. Fragmentele şi întregul text prezentat sub formă de povestire se narează de către elevi, în timp ce textele descriptive se reproduc, în general, pe bază de întrebări.

Pentru o cît mai bună reţinere, datele cronologice, denumirile localităţilor se scriu pe tablă, fie în timpul analizei fragmentelor, dacă aceste date sau denumiri sînt mai numeroase, fie după analiză, dacă sînt puţine. În reproducerea textului, elevii se folosesc de datele scrise pe tablă, de harta istorică sau de cea geografică. Indiferent de modul în care se face reproducerea textului citit, este bine să se acorde o atenţie deosebită discuţiilor cu caracter generalizator: să se insiste, atît asupra dezvăluirii cauzelor care au determinat evenimentul respectiv, cît şi asupra importanţei şi urmărilor acestuia etc. De asemenea, în analiza evenimentelor istorice trecute şi prezente, relaţia cauză-efect să străbată ca un fir conducător studierea textelor cu conţinut istoric, contribuind la nivelul posibilităţilor elevilor din ciclul primar la iniţierea acestora în cunoaşterea noţiunilor istorice fundamentale, la educarea lor patriotică, precum şi la formarea concepţiei materialist-dialectice despre lume şi societate.

De exemplu, în predarea lecţiei **„Atunci, în februarie"** din manualul de citire al clasei a III-a se poate proceda şi în modul următor: **I. Activitatea pregătitoare.** În această etapă se poartă o discuţie cu elevii, prezentîndu-se actuala situaţie politică şi economică a clasei muncitoare din ţara noastră, clasa conducătoare în stat, deţinătoare a mijloacelor de producţie şi producătoare de bunuri în societate. Se precizează că rodul muncii acesteia este destinat creşterii bunăstării sale materiale şi spirituale şi implicit a întregului popor. În continuare, discuţiile se orientează spre reliefarea situaţiei de astăzi, a poziţiei politice şi economice a clasei muncitoare, care este rezultatul luptelor revoluţionare pentru libertate şi dreptate socială şi naţională, conduse de partidul comunist, călăuzit de învăţătura marxist-leninistă. Se menţionează rolul Partidului Comunist Român, forţa politică conducătoare în ţara noastră. **II. Citirea (povestirea integrală a textului).** Pentru că textul este redat sub forma unei povestiri, citirea integrală a textului va fi efectuată model de către învăţător, în vederea evidenţierii anumitor momente ale luptei, a dîrzeniei muncitorilor, precum şi a reprimării sîngeroase a acestei lupte. **III. Citirea pe fragmente şi întocmirea planului.** Se solicită elevilor să deschidă manualele şi pentru început li se poate recomanda să efectueze citirea textului în gînd şi să încerce să-şi explice cuvintele necunoscute, folosind lămuririle din subsolul paginii. În continuare, se citeşte textul, pe fragmente, de către elevi şi se scot ideile principale, după discutarea şi povestirea fiecărui fragment. Primul fragment ne prezintă tabloul măreţelor înnoiri ce le-a cunoscut Calea Griviţei în anii socialismului, cadru prielnic de evocare a luptei ceferiştilor din 15—16 februarie 1933. Acest tablou poate fi intitulat sugestiv: 1. Calea Griviţei sub aspectul înnoitor al zărilor întrezărite de februarie 1933. Din următoarele patru fragmente, ideile principale extrase pot fi: 2. Muncitorii ceferişti s-au ridicat la luptă pentru pîine şi un trai liber. 3. Chemările sirenei solidarizează pe muncitori în lupta lor. 4. Înăbuşirea în sînge a grevei din februarie 1933. 5. Prezentul luminos al Griviţei încununează idealurile revoluţionare din februarie 1933. Ideile principale se scriu pe tablă, iar elevii le transcriu în caietele lor. **IV. Fixarea cunoştinţelor.** După redarea ultimei idei principale se poartă o discuţie scurtă asupra textului, reliefîndu-se relaţia cauză-efect. Viaţa grea a muncitorilor, lipsa de drepturi economice şi politice au dus atunci la declanşarea luptei — greva, constituind o formă a luptei pentru libertate şi dreptate socială, o formă a luptei muncitorilor.

Reprimarea sîngeroasă a mişcării revoluţionare din februarie 1933 evidenţiază teama guvernului de atunci de forţa muncitorilor, de proletariatul care se afirmă ca o forţă de neînvins. Dacă timpul permite, elevii povestesc integral lecţia, dezvoltînd ideile principale de pe tablă. Se reaminteşte semnificaţia zilei de 23 August 1944. **Temă pentru acasă.** Elevii vor citi lecţia şi o vor povesti, iar în scris vor efectua tema nr. 2 din manual, în care li se solicită să întocmească planul lecturii sub formă de titluri.

Inv. VIORICA GRĂDINARU
Şcoala nr. 1 din Pomîrla, judeţul Botoşani

Realităţile socialiste în vorbirea preşcolarului

În activităţile pe care le organizăm la grupa mare, pentru realizarea prevederilor capitolului referitor la dezvoltarea vorbirii din Programa activităţilor din grădiniţe, una din preocupările noastre o constituie şi introducerea treptată în vocabularul preşcolarilor a unor termeni care exprimă realităţile noastre socialiste. Desigur, nu ne vom referi la termenii „partid", „patrie", „popor", pe care copiii şi-i însuşesc ca urmare a preocupărilor noastre de educare patriotică, moral-spirituală, folosind îndeosebi pentru aceasta învăţarea de poezii şi cîntece, ci la alţi termeni care au devenit obişnuiţi, dar care se cer bine înţeleşi de către copii. Voi prezenta o singură categorie de termeni şi anume cei care ilustrează grija partidului şi statului nostru, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, pentru asigurarea celor mai bune condiţii de viaţă şi de dezvoltare fiecărui copil şi fiecărei noi generaţii de mici cetăţeni.

Astfel, noi am încercat, în grădiniţa noastră, să explicăm copiilor ce înseamnă „locuri în grădiniţe", dimensiunile celor 174.000 de locuri care au fost date în folosinţă pentru preşcolari în perioada 1966—1980. În acelaşi mod am procedat pentru a arăta ce înseamnă alocarea anuală a sumei de 2 417 lei pentru fiecare copil preşcolar, sumă ce depăşeşte prevederile pentru un elev din ciclul primar sau pentru un elev din ciclul gimnazial.

Pentru ilustrarea termenilor „viitor" şi „perspectivă" am folosit prevederile din cincinalul 1981—1985 de a se construi alte 100.000 de locuri în grădinite, de a se realiza cuprinderea în grădiniţă a tuturor copiilor de 3—6 ani, generalizarea în toată ţara noastră a cuprinderii preşcolarilor fiind una dintre cele mai înalte cuceriri în acest domeniu.

Ca metodică am apelat, spre exemplu: la un joc cu cubulete, pe ale căror feţe am lipit desene reprezentînd preşcolari şi soimi ai patriei, alcătuind mulţimi din care pe cele mai mici le-am denumit „ce a fost mai de demult", altele mai mari însemnînd „ce este astăzi", iar unele şi mai numeroase „ce va fi în viitor". În mod similar, am organizat un alt joc cu 3 şiruri de copii: mai restrînse, potrivite şi mai mari numericeşte.

În activitatea noastră de a introduce treptat în vocabularul preşcolarilor de la grupa mare termeni care exprimă realităţile noastre socialiste şi dinamica acestor realităţi, încercăm să atragem — în măsura în care vom reuşi — şi familiile copiilor, cu care am şi început, în acest sens, o pregătire corespunzătoare.

Educ. VALERIA RADULETU
Grădiniţa din Poienari, jud. Gorj

Conținutul și principalele direcții ale activității sindicatelor din învățămînt

În prezent, în toate județele țării se desfășoară conferințele sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, prilej de manifestare unanimă din partea participanților — reprezentanți ai tuturor celor ce muncesc pe ogorul școlii, al științei și culturii — a aderiunii lor fierbinți față de politica Partidului Comunist Român, a dragostei nețărmurite față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, și a hotărîrii de a nu precupeți nici un efort pentru înfăptuirea exemplară și plină de răspundere a sarcinilor ce le revin odată cu începerea noului cincinal 1981—1985. Sînt studiate și însușite, cu conștiința participării active la construcția socialismului multilateral dezvoltat, orientările și indicațiile cuprinse în cuvintările de mare însemnătate teoretică și practică rostite de secretarul general al partidului în ultimele luni ale anului trecut, la plenare ale C.C. al P.C.R. și la consfătuiri și vizite de lucru în mijlocul oamenilor muncii, la locuri de muncă ale acestora.

Document valoros pentru munca activului sindical din învățămînt, știință și cultură, Tezele Consiliului Central al U.G.S.R. pentru Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România au devenit un îndrumător al întregii lor activități, un sprijin în creșterea rolului și eficienței sindicatelor în viața școlilor și a instituțiilor de știință și cultură.

Pentru activul sindicatelor din învățămînt — în cea mai mare parte nou ales la recentele alegeri care au avut loc în întreaga țară — publicăm o tematică cu caracter orientativ, care poate sta la baza activităților de instruire ce se organizează cu sprijinul Comisiilor județene ale sindicatelor din învățămînt, Comitetelor sindicatelor din învățămînt, de la nivelul municipiilor și orașelor, precum și la nivelul comitetelor sindicatelor din localitățile rurale. În această tematică orientativă sînt consemnate, pe scurt, principalele domenii și direcții de acțiune ale sindicatelor din învățămînt. Publicînd această tematică, Biroul Comitetului U.S.I.S.C. își exprimă convingerea că organele sindicale din învățămînt, casele corpului didactic și toți cei interesați în dezvoltarea continuă a activității sindicatelor din unitățile școlare, le vor adapta condițiilor concrete ale muncii sindicale din județele respective, le vor exemplifica cu realizări și experiență proprie și vor menționa, de fiecare dată, formele și metodele cele mai potrivite de realizare a sarcinilor și obiectivelor propuse.

TEMATICĂ ORIENTATIVĂ

1. Cu privire la activitatea profesională

— Organele și organizațiile sindicale din învățămînt sînt factori activi în realizarea politicii Partidului Comunist Român în domeniul învățămîntului, al educării tinerelor generații și în pregătirea forței de muncă în conformitate cu cerințele de cadre ale dezvoltării economico-sociale a țării. În centrul întregii lor activități, sindicatele din învățămînt pun studierea și însușirea documentelor partidului, a orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, dorința de a traduce în viață aceste hotărîri, orientări și indicații.

— Folosind întreaga lor capacitate politico-organizatorică, sindicatele din învățămînt mobilizează masa largă a oamenilor școlii pentru punerea în valoare a cadrului organizat de participare directă a acestora la conducerea întregului proces de învățămînt și de formare a forței de muncă, de a traduce în viață indicațiile cuprinse în cuvîntarea secretarului general al partidului la Congresul educației și învățămîntului.

— În strînsă colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului, cu Consiliile de educație și învățămînt, cu cadrele de conducere a învățămîntului pe plan central și pe plan local, acționînd sub directa îndrumare a organelor de partid, sindicatele din învățămînt asigură traducerea în viață a prevederilor Legii educației și învățămîntului, pentru realizarea în cele mai bune condiții a tuturor măsurilor menite să îndeplinească hotărîrile Congresului al XII-lea al P.C.R. privind formarea forței de muncă pentru cincinalul 1981—1985 și în perspectiva dezvoltării economico-sociale a României socialiste.

— În această perioadă, sindicatele din învățămînt își concentrează întreaga lor atenție pentru realizarea integrală a următoarelor sarcini ale școlii și oamenilor ei :

— Asigurarea cuprinderii și menținerii copiilor și elevilor în învățămîntul preșcolar, primar, gimnazial și liceal, potrivit sarcinilor specifice fiecărui ciclu școlar ;

— Ridicarea nivelului calitativ al învățămîntului, creșterea exigenței cadrelor didactice pentru asigurarea unui nivel științific corespunzător fiecărei ore de curs și fiecărei activități didactico-educative ;

— Aplicarea tuturor măsurilor necesare pentru educarea prin muncă și pentru muncă a tinerelor generații de elevi, politehnizarea învățămîntului și integrarea școlii cu cercetarea și producția ; dezvoltarea colaborării dintre sindicatele din învățămînt cu cele din întreprinderi în scopul îmbunătățirii activităților practice din atelierele școlare și din întreprinderile industriale și alte unități economice.

— Dezvoltarea activităților de orientare școlară și profesională a elevilor, corespunzător cerințelor de cadre ale fiecărui județ în parte și ale întregii economii naționale, acordîndu-se o atenție deosebită realizării planului de școlarizare pentru fiecare an de învățămînt.

— Creșterea contribuției sindicatelor la perfecționarea continuă a procesului de învățămînt, la generalizarea metodelor moderne de instruire și la folosirea activă a tuturor mijloacelor didactice cu care sînt dotate unitățile școlare, a întregii baze materiale care poate fi incorporată în munca didactică.

— Sprijinirea activităților de creștere continuă a nivelului de pregătire profesională a cadrelor didactice, organizarea de activități menite să contribuie la ridicarea și perfecționarea acestei pregătiri, cultivarea activă a interesului față de munca de autoperfecționare a membrilor de sindicat din învățămînt și stimularea cadrelor didactice în activitatea de invenții și inovații, de creativitate tehnico-științifică.

— Întărirea disciplinei în muncă, creșterea nivelului de responsabilitate a fiecărui membru de sindicat pentru copiii ce le sînt încredințați spre formare și educație comunistă, sădirea adîncă a conștiinței că de nivelul pregătirii de astăzi a tinerelor generații depinde în bună măsură destinul de mîine al patriei noastre socialiste.

Aceste cîteva repere tematice pot fi dezvoltate și completate, la nivelul fiecărei grupe de sindicat și al fiecărui comitet sindical din învățămînt, avînd în vedere, în principal, următoarele elemente :

— condițiile specifice în care își desfășoară munca lor, membrii de sindicat din unitățile școlare respective ;

— etapa în care se află activitatea didactică, din punct de vedere al desfășurării anului de învățămînt ;

— sarcinile care decurg în urma apariției fiecărui nou document de partid ;

— orientările privind munca sindicatelor pe care le dau forurile centrale ale sindicatelor, conferințele Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură și plenarele Comitetului U.S.I.S.C.

În numărul viitor al revistei va fi publicată cea de-a doua parte a tematicii orientative pentru a veni în sprijinul pregătirii activului sindicatelor din unitățile de învățămînt în cunoașterea sarcinilor ce revin organelor și organizațiilor sindicale, cu atît mai mult cu cît, odată cu intrarea în noul cincinal 1981—1985, cerințele și exigențele față de munca didactică și față de nivelul pregătirii elevilor, a forței de muncă, vor crește.

Recomandările teoretice urmează să fie preluate și integrate de organele sindicale în acțiunile de prezătire a activului, îndeosebi în această perioadă premergătoare Conferinței U.S.I.S.C. și Congresului Uniunii Generale a Sindicatelor din România.

COSTEA TUDOR

Colaborarea școală-organizația U.T.C.

Învățătura—sarcină fundamentală

● Spre o reprezentare activă a organizațiilor U.T.C. în organele colective de conducere din școli ● Cuprinderea integrală a problematicii instructiv-educative

În prezent, activitatea factorilor educativi interesați în educația tineretului școlar are în centrul ei munca de învățătură a elevilor, problematica bogată a formării viitoarelor capacități de muncă, a personalității comuniste.

Un studiu realizat recent de Consiliul elevilor din cadrul Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist în colaborare cu Consiliul elevilor din cadrul Comitetului județean al U.T.C. Dîmbovița, ne prilejuiește cîteva considerații privind participarea reprezentanților organizațiilor U.T.C. în organele de conducere colectivă din școli, în vederea realizării integrale a obiectivelor educației tineretului școlar.

Manifestare concretă a colaborării școală-organizație U.T.C., pe baza Legii educației și învățămîntului, din consiliile de conducere ale școlilor fac parte și reprezentanți ai organizațiilor de copii și tineret, proporția acestora fiind stabilită prin normele orientative elaborate de Ministerul Educației și Învățămîntului, la 6—10 la sută din numărul total al membrilor acestor organe. În mod concret, în județul Dîmbovița, din cei 23 secretari ai comitetelor U.T.C. din licee, 19 fac parte din consiliul de conducere al școlii, patru nefiind cuprinși în acest organ. În numai șase consilii de conducere din licee sînt cuprinși, în afara secretarului organizației U.T.C., și alți elevi.

Din discuțiile purtate și din verificarea documentelor reiese că **marea majoritate a secretarilor U.T.C. au o participare activă, prezentînd punctul de vedere al organizației U.T.C.** (Liceele industriale nr. 2, nr. 4 și nr. 5, Liceele economic și de drept administrativ, pedagogic, sanitar din Tîrgoviște, Liceul industrial nr.1 din Moreni, Liceul industrial din Fieni, Liceul industrial din Titu, Liceul agroindustrial din Nucet, Liceul de matematică-fizică din Găești). În aceste licee **membrii comitetului U.T.C. sînt consultați asupra problemelor ce vor fi ridicate de secretarii U.T.C. și sînt informați în legătură cu măsurile ce se impun.**

În ceea ce privește modalitățile de perfecționare a raporturilor dintre cadrele U.T.C. și uteciști, studiul a demonstrat insatisfacția multor tineri față de modul în care membrii activului U.T.C. își exercită mandatul cu care au fost investiți. Obiecțiile formulate se referă mai ales la lipsa unei legături permanente cu tinerii, nerecepitivitate față de opiniile lor, atitudine distantă și rigidă, lipsa spiritului organizatoric, lipsa de fermitate în susținerea intereselor acestora la conducerile unităților de învățămînt. A rezultat că unii secretari nu dovedesc întotdeauna fermitatea necesară susținerii problemelor cu care se confruntă tinerii, avînd de multe ori o atitudine pasivă. În mod frecvent au fost date răspunsuri după care tinerii doresc ca liderii lor să fie mai apropiați, să aibă „atitudine prietenească"... „să iubească oamenii", „să aibă o comportare exemplară", „să vorbească frumos cu tinerii", „să învețe bine", dar și „să nu fie îngîmfați".

Ca probleme ce sînt abordate de reprezentanții organizației U.T.C. în consiliile de conducere se înregistrează cu frecvență mai mare cele legate de situația la învățătură, organizarea practicii productive, muncă patriotică, activitatea cultural-artistică, sportivă, turistică, și, mai puțin, probleme privind activitatea organizatorică, politico-ideologică și de aplicare a Codului eticii și echității.

În cele 23 de licee, organizația de partid conduce și îndrumă nemijlocit activitatea organizației U.T.C.; birourile organizațiilor de partid și adunările generale de partid au pus în discuție, în anul școlar trecut, cel puțin o dată, activitatea desfășurată de organizația U.T.C., stabilind măsuri concrete pentru îmbunătățirea activității acesteia.

Din studiul efectuat a reieșit că motivele absenței sau slabei participări a secretarilor U.T.C. în organele colective de conducere sînt :

— necuprinderea în unele școli ca membri în biroul și consiliul de conducere datorită nerespectării Legii educației și învățămîntului ;

— neparticiparea celorlalți reprezentanți ai elevilor în consiliul de conducere ca urmare a necunoașterii precizărilor Ministerului Educației și Învățămîntului privind reprezentarea ;

— lipsa de preocupare a unor conduceri de școli pentru a avea în consiliul de conducere, în toate situațiile, reprezentarea organizației de tineret ;

— invitarea secretarilor U.T.C. diferențiat, în funcție de problemele abordate ;

— lipsa de preocupare a unor secretari ai comitetului U.T.C. în exprimarea solicitării de a participa în aceste organe.

Motivele participării insuficient de active la discuții în cadrul unor ședințe ale organelor colective de conducere sînt :

— pregătirea superficială a unor secretari U.T.C. cu probleme care frămîntă tinerii din organizație ;

— interesul scăzut pentru susținerea și rezolvarea problemelor cu care se confruntă uteciștii ;

— neacordarea atenției cuvenite din partea unor cadre didactice în momentul susținerii punctului de vedere al secretarului U.T.C. ;

— nerezolvarea din partea unor conduceri de școli a problemelor ridicate în acest cadru.

Rezultă, prin urmare, că și în acest domeniu — al reprezentării organizației de tineret în organele colective de conducere — munca **îndrumătorului U.T.C.** realizată cu tact și pricepere, **trebuie să asigure atît orientarea secretarilor organizațiilor U.T.C. spre acele probleme în care, realmente, organizația de tineret este interesată cît și pregătirea acestora în vederea unei reprezentări active și eficiente.** În acest sens, îndrumătorul U.T.C. este chemat să urmărească la nivelul comitetului U.T.C. pe liceu, să se asigure:

— realizarea unui dialog permanent cu elevii pentru a sesiza care sînt acțiunile și problemele ce îi interesează ;

— orientarea activității organizațiilor U.T.C. spre probleme mai puțin abordate, cum ar fi : pregătirea temeinică, teoretică și practică a elevilor, formarea unei gîndiri economice, pregătirea tineretului pentru viața de familie, relațiile colegiale, educația estetică ;

— stimularea participării active a secretarilor U.T.C. prin studierea, în prealabil, a materialelor supuse analizei organelor colective de conducere și pregătirea din timp a intervenției ;

— necesitatea impulsionării activității organizațiilor U.T.C., a cadrelor didactice în direcția unei colaborări fructuoase cu organizația U.T.C. de elevi ;

— perfecționarea sistemului de informare operativă între organizațiile U.T.C., secretarul comitetului U.T.C. și conducerea școlii.

Totodată, îndrumătorul U.T.C. are îndatorirea să se preocupe că în afara secretarului comitetului U.T.C. în consiliile de conducere să fie propuși elevi din ultimele clase cu rezultate bune în activitatea profesională și de organizație, de regulă, dintre uteciștii care au îndeplinit în anii anteriori funcții de conducere în cadrul organizației U.T.C., urmărindu-se reprezentarea tuturor tipurilor de școli care alcătuiesc liceul.

POLINA CRISTESCU
secretar al Comitetului județean Dîmbovița al U.T.C.

ANDREI POPESCU
adjunct șef de secție la C.C. al U.T.C.

Pregătirea pentru școală a preșcolarilor

De la începutul acestui an școlar, în săptămîna pe care am intitulat-o „Săptămîna porților deschise", ne-au vizitat Casa pionierilor și a șoimilor patriei atît detașamentele de pionieri cît și grupele de șoimi ai patriei de la grădinițele din localitate. Vizitîndu-ne, copiii au putut observa ce preocupări au pionierii și șoimii patriei aici. Astfel, peste 150 de șoimi ai patriei din grădinițe și din clasa I frecventează cercurile Casei pionierilor și a șoimilor patriei cu profilurile de : pictură, gimnastică artistică, tapiserie, teatru de păpuși, montaj artistic și „prietenii naturii".

Pentru acest an școlar am inițiat cuprinderea lor și la alte cercuri tehnico-aplicative și anume : carturi și electrotehnică, secțiunea „Atelierul fantezie!". În acest scop, atelierul de carturi și-a propus confecționarea unui cart pentru șoimii patriei. Pe lîngă expozițiile permanente cu lucrări ale copiilor din grădinițe, în fiecare an, de Ziua copilului, organizăm o expoziție comună a pionierilor și șoimilor patriei cu diferite generice : „Ce pot face două mîini dibace", „Copiii lumii doresc pacea" sau „A fi copil în România".

Printre vizitele organizate cu șoimii patriei la locul de muncă al părinților, cum au fost cele de la ferma zootehnică a C.A.P. „Steagul roșu", la secția de împletit coșuri a cooperativei „Înfrățirea" sau la brutăria din comună, șoimii patriei au făcut cunoștință cu cîteva meserii, cu creatorii de bunuri materiale. În urma acestor vizite, au fost inițiate ciclurile de povestiri „Nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă", „Meseria, brățară de aur", „Cu cine vreau să mă asemăn". **Toate aceste acțiuni le-am inițiat în scopul orientării școlare și profesionale a șoimilor patriei încă de acum.**

De asemenea, sub deviza „Azi șoimi ai patriei, mîine pionieri", au fost organizate de Casa pionierilor și șoimilor patriei din Pecica diferite **acțiuni de pregătire a șoimilor patriei pentru a deveni pionieri**, de cunoaștere a preocupărilor acestora. Astfel, șoimii patriei au participat la diferite acțiuni specifice pionierilor, cum au fost : primirea în Organizația pionierilor și semnarea Legămîntului pionieresc, acțiuni care au trezit interesul copiilor atît pentru școală cît și pentru pionierie. Pionierii care patronează grupele de șoimi ai patriei sau pionierii instructori sînt mereu în mijlocul acestora, știu să organizeze jocuri potrivite vîrstei lor, să le fie îndemn de comportare frumoasă, de dăruire și fapte îndrăznețe. **Tot pionierii au fost aceia care au purtat pașii șoimilor patriei spre școală**, spre locul de muncă de mîine al lor, arătîndu-le preșcolarilor clasa în care învață ei, cărțile, caietele, toate aceste acțiuni culminînd cu „Serbările bobocilor, festivitate de primire a elevilor în clasa I. Recent, am lansat un gen nou de activitate cu grupele de șoimi ai patriei, înființînd în grădinițe „Clubul curioșilor" în mod asemănător cu cel existent în școli, club în care, **prin activitățile organizate, se explică, în mod științific, pe înțelesul copiilor, unele fenomene din natură, contribuind astfel la educarea lor materialistă.** O activitate reușită în acest sens a fost aceea organizată de Grădinița nr. 1 din Pecica, cu tema „Ce știm despre tunete și trăsnete", activitate desfășurată în cadrul comisiei metodice a educatoarelor și învățătorilor clasei I de la grupele de șoimi ai patriei. Aceste activități au ca scop stimularea și promovarea experienței pozitive a cadrelor didactice care muncesc cu șoimii patriei.

Prof. FELICIA CHEVEREȘAN
directoarea Casei pionierilor și a șoimilor patriei din Pecica, jud. Arad

Exigență și responsabilitate în perfecționarea personalului didactic

Ritmul alert de apariție a noutăților în toate domeniile civilizației contemporane, condițiile optime în care se dezvoltă învățămîntul în țara noastră, necesitatea statornicirii legăturii sale organizate cu viața, cu producția, cu practica socială cer o permanentă îmbunătățire a tuturor activităților prin care se realizează perfecționarea lui. Toate acestea solicită în același timp o atitudine consecvent receptivă față de munca individuală și colectivă pe care o presupune acest amplu și continuu proces de perfecționare. De fapt, perfecționarea învățămîntului înseamnă perfecționarea celor care îl înfăptuiesc, a cadrelor didactice, știut fiind că noile idei pedagogice sînt materializate în practica școlară prin intermediul educatoarelor, învățătorilor, profesorilor.

Preocuparea pentru elaborarea unui sistem unitar, eficient de perfecționare a personalului didactic din țara noastră se concretizează, printre altele, în elaborarea de către Ministerul Educației și Învățămîntului a noii metodologii privind organizarea și desfășurarea acestei activități pe plan național, scopul principal fiind calitatea superioară a întregii munci didactice și pedagogice desfășurate în unitățile de învățămînt, de cercetare științifică sau de îndrumare și control.

Subliniem caracterul **unitar și ciclic**, pe de o parte, **continuu și obligatoriu**, pe de altă parte, al perfecționării, prin care se asigură participarea tuturor cadrelor didactice la toate formele sistemului de perfecționare — cursuri de reciclare, activități metodico-științifice la nivelul unităților școlare, al caselor corpului didactic, al județului sau țării, examene pentru pregătirea definitivării în funcție și în vederea obținerii gradelor didactice. Fără îndoială că formele colective de perfecționare organizate pe plan central sau județean, presupun o deplină angajare a cadrelor didactice într-o activitate susținută de autoperfecționare profesională, ceea ce înseamnă o grijă deosebită pentru menținerea „la zi" a cunoștințelor de specialitate, pentru însușirea informațiilor pe care le oferă pedagogia și didactica modernă și, bineînțeles, pentru studierea documentelor de partid, pentru un permanent contact cu evenimentele politice interne și internaționale. În ultima instanță, întreg sistemul de perfecționare se bazează pe efort individual cumulat în eforturi colective al școlilor, inspectoratelor școlare, institutelor de învățămînt superior, fapt care ne obligă, pe fiecare în parte și pe toți cei care coordonăm, îndrumăm sau participăm la activitățile de perfecționare, la un zilnic examen al exigenței față de noi înșine.

Pentru a stimula și sprijini studiul individual, perfecționarea stilului de muncă în clasă și în cadrul catedrei de specialitate, Inspectoratul școlar al județului Brașov împreună cu Casa județeană a corpului didactic au organizat munca metodică științifică pentru directori și profesori de specialitate (Limba și literatura română, Științe sociale, Matematică, Fizică, Chimie, Biologie) în 17 microcolective, urmărind ca toate activitățile de acest gen — studiul individual cele din cadrul unităților școlare, al Casei corpului didactic, schimburile de experiență — să fie subsumate planului tematic unic de perfecționare, înlănțuindu-se armonios, determinîndu-se logic, influențîndu-se reciproc, conducînd, în final, la un salt calitativ.

Educatoarele, învățătorii și profesorii care predau discipline de învățămînt pentru care nu este prevăzută o zi metodică pe săptămînă beneficiază de activități speciale orientate în același fel.

Comisiile pe specialități ale Casei corpului didactic — din care fac parte, ca membri, cadre didactice cu cea mai valoroasă experiență în învățămîntul județului și care sînt conduse de inspectori școlari de specialitate — au conceput programul fiecărei acțiuni astfel încît participanții să poată dezbate sau măcar să se refere la cele mai însemnate cunoștințe, de actualitate sau cu perspectivă largă, politico-ideologice, metodice și științifice, de interes general. De exemplu, s-au dezbătut și continuă să stea în atenția participanților teme referitoare la gîndirea social-politică a președintelui României, introducere în tehnologia instruirii moderne, inițierea în cercurile științifice și pedagogice de specialitate, pregătirea psiho-pedagogică la zi, noutăți editoriale.

În același spirit al exigenței, deci al realizării unei munci de calitate, deopotrivă folositoare cadrelor didactice, colectivului școlii din care fac parte ca și elevilor lor, este gîndită informarea și documentarea în domeniul noutăților de specialitate în cadrul activităților organizate de Casa corpului didactic: serviciul documentar dispune de o bibliotecă cu 14 235 volume și numeroase publicații periodice, lista filmelor didactice, seturi de diapozitive, discuri și benzi magnetice.

Că există un interes crescut față de literatura pedagogică și cea de specialitate, mai ales de strictă actualitate, față de tehnologia didactică modernă o dovedesc și expozițiile individuale sau colective care oglindesc rezultate remarcabile ale activității creatoare a unor educatoare, învățători și profesori. Un alt argument îl constituie lucrările meritorii din cadrul sesiunilor de comunicări metodico-științifice, unele din ele cu un aport deosebit în cercetarea pedagogică — publicate în volumul „Orizont didactic brașovean" editat de Casa corpului didactic. După cum se poate constata, cred că în fiecare județ, activitatea de perfecționare metodico-științifică cu caracter permanent poate și e bine să fie polarizată în jurul caselor corpului didactic.

Pentru că într-un sistem bine gîndit este necesar să se acorde atenția cuvenită fiecărui compartiment — diferențiată cantitativ, dar cu aceleași pretenții față de calitate — activitatea metodică de perfecționare la nivelul județului nostru circumscrie și munca diriginților, a pedagogilor școlari, a bibliotecarilor și a comitetelor cetățenești de părinți, precum și cea în vederea unei operative și realiste orientări școlare și profesionale a elevilor. Cursurilor de instruire a noilor directori de școli — numiți la începutul acestui an de învățămînt — le-am adăugat schimburi de experiență și dezbateri axate pe probleme ale planificării și organizării sistemice a conducerii științifice.

În anul școlar curent în județul nostru sînt cuprinse în activitățile de perfecționare 1 483 de cadre didactice, dintre care 350 pentru examenele de definitivare, 75 — pentru examenele în vederea obținerii gradului II și 8 — pentru examenele în vederea obținerii gradului I. Prezența bună și foarte bună la cursurile de reciclare și de pregătire pentru definitivare și gradele didactice (la cele din etapa a II-a pentru științe sociale totalizînd un procent maxim) ca și rezultatele dobîndite la cursurile de reciclare (la același curs, la Istorie, din 80 de profesori, 74 au obținut calificativul „foarte bine" și 6 — calificativul „bine", iar la Filozofie și Economie politică din 12 candidați — 11 au înregistrat rezultatul „foarte bine" și unul — „bine") atestă, credem gradul înalt de conștiință profesională a acestor cadre didactice.

Cei 8 profesori care au susținut recent proba de „Probleme ale construcției socialiste în Republica Socialistă România", în cadrul examenului pentru obținerea gradului I, au promovat integral, selecția lor judicioasă la înscriere, pe baza unei activități științifice și metodice recunoscute, fiind o serioasă premisă a succesului.

Manifestarea exigenței și responsabilității tuturor celor care participă la acțiunile organizate de perfecționare sau depun un efort susținut pentru autoperfecționarea lor politică, pedagogică, de specialitate contribuie așa cum am avut posibilitatea să ne convingem și pînă acum la ridicarea nivelului științific și cultural al personalului didactic.

Prof. CORNELIA ALBU
Inspector general
al Inspectoratului școlar
al județului Brașov

Planificarea orientativă a materiei la matematică, la clasa a III-a, în trimestrul al II-lea, anul școlar 1980-1981

Continuăm în acest număr publicarea planificării orientative a materiei la matematică la clasa a III-a, pentru trimestrul al II-lea, anul școlar 1980—1981, prezentată în numărul 222 al revistei noastre.

VI. Numere naturale mai mari decît 1 000 (12 ore).

Notă: Programa prevede pentru acest capitol 20 de ore. Îndrumătorul sugerează 10 ore. Ținînd seama de nivelul clasei pe care o conduc, de cunoștințele acumulate de elevi la capitolele anterioare, am planificat 12 ore, diferența de 8 ore o repartizez pentru capitolele 2 și 4, considerînd că era necesar să se efectueze mai multe exerciții aplicative.

1. Organizarea mulțimii cu structură numerică zecimală. Ordine și clase (4 ore): a. Numere scrise cu patru cifre, pag. 109—111. Formarea numerelor, citirea și scrierea lor (2 ore), b. Numere scrise cu mai multe cifre. Formarea numerelor, citirea și scrierea lor, pag. 112—114 (2 ore); 2. Scrierea, numirea și citirea numerelor naturale de mai multe cifre, pag. 115—117 (5 ore); 3. Compararea numerelor naturale, pag. 120 (2 ore). 1 oră la dispoziția învățătorului pentru exerciții aplicative.

Inv. AURELIA DUDĂU
Liceul pedagogic din Tg. Jiu,
județul Gorj

Continuăm publicarea planificării orientative în numărul următor al revistei.

METODE ACTIVE

Organizarea învățării prin descoperire

V

Secretul și satisfacția descoperirii

„Cum am să organizez o lecție prin descoperire, dacă elevii — fără să le recomand eu — vor citi din manualul școlar tot ceea ce ar urma să descopere a doua zi în laborator?", ne întreabă o tînără profesoară de biologie din Timișoara, înfățișîndu-ne și alte dificultăți care, după părerea sa, ar atenua bucuria elevilor pentru descoperirea noilor cunoștințe, relații sau fenomene propuse în cadrul lucrărilor. Ni se cere, prin urmare, să răspundem la întrebarea dacă este sau nu necesar să păstrăm secretul descoperirii pînă ce elevii vor intra în laborator, atelier sau cabinetul școlar și vor primi fișele de lucru.

Întrebării ce ne-a fost adresată i-au căutat răspuns aproape toți cei care s-au ocupat de aspectele metodice ale învățării prin descoperire. Cercetătoarea americană Mary Alice Wightam, în articolul său „The secret of discovery" („Secretul descoperirii", în „The american Biology Teacher", Bloomington, 1966), se arată de părere **că este preferabil ca o lecție care urmează să fie organizată prin predare-învățare prin descoperire să nu fie precedată de o eventuală pregătire a elevilor, pe care ar urma să o facă acasă, pentru că această pregătire ar diminua efectul surprizei și, drept consecință, și al satisfacției descoperirii pe care metoda de învățare prin descoperire ar putea să le producă.** Dar, deși susține acest punct de vedere, autoarea citată presupune că s-ar putea să fie util uneori ca elevii să fie preveniți asupra unor lecții prin descoperire (fără să menționeze în articol, cînd și în ce împrejurări devine oportun), considerînd că ceea ce e necesar să prevaleze, rămîne totuși păstrarea secretului, ca modalitate de a asigura elevilor satisfacția descoperirii.

În cercetările noastre privind organizarea învățării prin descoperire — efectuate cam în aceeași vreme cu apariția articolului menționat — am înclinat să apreciem că este necesar să păstrăm secretul descoperirilor ce urmau să fie realizate de elevi. Am și avut, dealtfel, surpriza ca la o lecție de biologie, organizată prin descoperire și prin lucru în grupă, elevii să rezolve sarcinile din fișa de lucru la mai puțin de zece minute, față de circa 25 de minute cît apreciasem că va fi necesar. Secretul acestui succes al elevilor a constat în faptul că ei descoperiseră... secretul nostru: urma o lecție despre insecte, iar elevii citiseră din vreme lecția respectivă după manualul școlar.

Firește, n-am comentat cu elevii acest „succes" al lor (în realitate, un insucces al nostru!) și am organizat ceva mai tîrziu o lecție prin descoperire despre păsări, pentru care le-am recomandat elevilor... să citească acasă ca pregătire, lecția despre păsări, pentru a putea efectua o lecție prin descoperire pe această temă.

În cadrul orei în care elevii au lucrat împărțiți în cinci grupe s-au dat sarcini diferențiate: prima grupă a avut de observat și de comparat un schelet de pasăre cu un schelet de reptilă; a doua grupă a avut de disecat o vrabie și de urmărit tractul digestiv; a treia grupă a demontat un model didactic studiind fiecare ridicare de plan (organizare și structură internă urmărind, mai ales, aparatul circulator); a patra grupă a primit ca sarcină să studieze păsări naturalizate, de pe planșe și din diafilmele din laborator pentru a semnala elemente de adaptare la mediul de viață; ultima grupă s-a ocupat de studiul comparativ al scheletului de pasăre cu scheletul de mamifer. Pe lîngă manual, elevilor li s-a mai recomandat să folosească atlase, planșe didactice, schițe, diafilme și diapozitive ș.a., din dotarea laboratorului.

Cu acest prilej, am formulat și o recomandare metodică după care **e necesar ca lecția prin descoperire să constituie o activitate desfășurată de elevi, nu ca o reeditare a textului din manualul școlar, ci implicînd acest text în operațiunile și lucrările ce le vor desfășura ca activitate de descoperire. În aceste condiții, secretul descoperirii nu mai este amenințat de textele din manualele școlare, ci, dimpotrivă, va continua să concure la obținerea satisfacțiilor necesare elevilor ca „întăriri" în procesul de învățare;** ceea ce este însă de cea mai mare importanță este faptul că — așa cum observa și Maria Giurgea în „Didactica generală", apărută sub egida Universității din București, 1970 — **accentul în lecția de descoperire cade nu pe lectura unui text, ci pe etapa investigatorie.**

Sînt împrejurări în care — fără să constituie un motiv de supraîncărcare pentru elevi — unele lecții prin descoperire presupun o pregătire anterioară cu durată de la cîteva zile pînă la cîteva săptămîni; mai mult chiar, în perioada de pregătire se pot efectua de către elevi, în întregime, toate operațiunile și lucrările prevăzute în fișa de lucru a lecției prin descoperire.

Să urmărim o astfel de lecție, în care toate operațiunile și lucrările din fișa de lucru pot fi efectuate în perioada care precede ora de curs în care e planificată tema respectivă. În fapt, în această lecție intitulată „Sămînța și semănatul", elevii unei clase a X-a a unui liceu agroindustrial au de lucrat numai în etapa de pregătire. Clasa de elevi poate fi împărțită în zece echipe restrînse ca număr de cîte trei și patru elevi fiecare avînd ca materiale de lucru următoarele: cîte o lădiță cu dimensiunile de 50/25, din care unele de 25 cm înălțime, iar altele de 40 cm în înălțime. Cîte două dintre cele zece lădițe pot fi pregătite cu același sol, astfel încît să fie următoarele cinci feluri de sol: argilos, argilos-mraniță, cernoziom cu îngrășăminte azotice, cernoziom cu îngrășăminte fosfatice și nisip spălat. În mod diferențiat se dau semințe de trifoi, de grîu, de porumb, de leguminoase și pentru referință, cartofi. În fișele de lucru se recomandă ce să semene, pe ce porțiuni ale suprafeței se face semănatul, la ce adîncime, ce distanțe între rînduri și între plantele de pe același rînd. Se mai indică la ce interval și cu ce cantități de apă se vor uda suprafețele însămînțate, cînd și ce semințe anume se vor cerceta din locul unde sînt semănate pentru a se nota tot ce se observă despre sămînța respectivă, despre felul în care a încolțit (sau nu) și ce elemente noi eventual au apărut, ce direcții, forme și dimensiuni au ș.a.

După o asemenea pregătire, prima din cele două ore de curs în care este planificată lecția „Sămînța și semănatul" va cuprinde aproape în întregime prezentarea rezultatelor obținute de elevi, discutarea acestor rezultate și unele prime concluzii — privind, mai ales „metodele de semănat" și „adîncimea de semănat", subcapitole ale lecției care în manualul de Agrotehnică totalizează 21 de rînduri cu caracter expozitiv. În cea de-a doua oră de curs se discută cu elevii în întregime conținutul lecției „Sămînța și semănatul".

Prin acest mod de organizare prin descoperire a lecției despre sămînță și semănat (nu singurul mod în care poate fi organizată!) elevii pot avea un bun prilej de a aprofunda cu temeinicie conținutul informațional prevăzut de programa școlară și necesar în viitoarea lor activitate profesională, mai ales privind metodele și adîncimea de semănat: **este însă de o certă valoare faptul că printr-o astfel de lecție elevii pot înțelege, mult mai profund decît ar putea-o face, oricît de bună ar fi o expunere, care sînt „factorii de variabilitate" ai semănatului** (compoziția solului, calitatea semințelor, adîncimea și densitatea semințelor puse în sol, gradul de umiditate s.a), **ce este și cum se izolează o variabilă, cum se fac corectiile ce se impun în funcție de valorile fiecăruia dintre factorii de variabilitate**, cu atît mai mult cu cît în viitoarea lor activitate profesională se vor confrunta în munca practică agricolă cu factorii de variabilitate pedoclimatici diferiți, în țara noastră, nu numai de la zonă la zonă, ci chiar și pe teritoriul uneia și aceleiași unități agricole.

Perioada de pregătire a unei lecții prin descoperire cuprinde atît munca de creație didactică depusă de profesor, cît și unele eventuale operațiuni pe care elevii le realizează la recomandarea profesorului sau direct după fișa de lucru; aceasta deoarece pregătirea poate face parte integrantă din activitatea concretă de tip experimental desfășurată de elevi și incluzînd (ceea ce este esențial) solicitări ale capacității de observare ale acestora, de studiu asupra unor realități sau fenomene măsurabile.

Putem să apreciem că virtuțile predării-învățării prin descoperire, la care ne-am referit în articolele cu care am deschis acest ciclu, precum și ceea ce consemna E. Planchard în „La pedagogie scolaire contemporaine", Louvain-Paris, Nauwelaerts, 1968, ca alcătuind esența învățării prin descoperire (în a face spiritul elevului să treacă prin etapele principale ale descoperirii... să formeze gustul pentru cercetări experimentale, să dezvolte calitatea de ordine, de metodă și de inițiativă personală) **pot fi din plin realizate prin lecțiile în care activitatea elevilor are un accent de experimentare, de investigare, de observare și de interpretare proprie a ceea ce au observat.** În același timp, astfel de lecții — organizate pe aceste baze — nu pot îngriji pe nimeni că ar... deconspira elevilor secretul descoperirii și ar atenua rolul de „întărire" în învățare pe care îl deține satisfacția de a descoperi, de a [illegible] elemente, fapte, cunoștințe sau relații noi pînă atunci, pentru elevi!

COSTIN ȘTEFĂNESCU

NOTĂ. Colegelor și colegilor care ne-au trimis la redacție descrieri detaliate ale unor lecții organizate prin descoperire, împreună cu fișele de lucru, conținînd și consemnările elevilor, le aducem cele mai calde mulțumiri, încredințîndu-i că — așa cum am procedat și cu alte lecții primite anterior — le vom utiliza, citindu-le cu autorii lor, în articolele din lunile următoare.

Munca dirigintelui cu colectivul de elevi

Se pomenește, nu de puține ori, la exprimarea fenomenului educațional cu comparații și estimări care țin de producția industrială, fără să se considere că și acolo se are în vedere tot mai mult calitatea.

Elevul este materie vie cu particularități fizice și psihice care țin de vîrstă, ereditate și mediu. El intră în viața școlară cu niște date care sînt numai ale lui, și într-o clasă de 36 de elevi vom avea 36 de individualități. Adevăruri cunoscute teoretic. Eroarea ar putea veni, și prin adesea considerîndu-i pe toți doar elevi, adică înmatriculări, iar eroarea aceasta generează viitoarele complicații și eșecuri.

Materialul cu care lucrăm este atît de divers și de complex încît o uniformizare în apreciere este inadecvată și total eronată. Mai mult decît atît, trebuie să avem în vedere și ereditatea, dar mai ales mediul din care elevul provine, pentru că s-ar putea să vină dintr-un mediu care prezintă tare sociale.

Munca dirigintelui reprezintă un lanț cu multe verigi. Una din aceste verigi, esențială în eficiența activității dirigintelui, este formarea colectivului de elevi încredințat spre educație pentru că de la acesta se pornește pe drumul sinuos și spinos al formării elevului. Colectivul de elevi nu este altceva decît un grup sau subgrup social a cărui finalitate este modelarea individului care face parte din structura lui după normele societății căreia îi aparține sistemul social-politic.

Un grup școlar, cum e acela format de colectivul unei clase, e alcătuit din elevi care vin din medii familiale deferite și ca posibilități materiale și ca acumulări spirituale și, ca o consecință, cu mentalități concordante, dar ceea ce nu se ia în seamă mai deloc este că ei au fost membri ai unor colective anterioare, ale claselor din care au făcut parte pînă la venirea lor în noul colectiv.

De obicei, cînd se alcătuiește fișa individuală — dacă se alcătuiește — se notează tot felul de date, mai mult sau mai puțin necesare pentru înțelegerea elevului, sau măcar a unui portret, să-i zicem robot: familie, buget, date medicale, trăsături psiho-motorii, etc., care sînt însă inoperante atîta vreme cît sînt luate ca simple date care să demonstreze îndeplinirea sarcinii". Elevul a trăit într-un colectiv, dar cum a trăit acolo noi nu știm. Așteptăm ca elevul să se manifeste ca să-l cunoaștem, să-l cunoaștem familia dar, pentru aceasta, e nevoie să treacă un timp. Elevul întrunește așteptările și în acest caz surprinza e plăcută, dar alteori ne dezamăgește.

La vîrsta preadolescenței și a adolescenței elevul se simte atras de frondă. Dacă nu ținem seama de această atitudine care va dispărea o dată cu etapa pe care el o parcurge vom ajunge la etichetări de altă natură. Aceasta la unii. Alții sînt însă sensibili, chiar neașteptat de sensibili la valori morale. În general elevii observă, judecă, ierarhizează, au o logică a lor. Așa-zisa ruptură dintre generații vine din neacceptarea mutațiilor produse față de un etalon rigid care li se propune și pe care ei nu-l acceptă fiindcă nu li se potrivește și le e străin.

Acestea sînt, sau pot fi, cîteva din observațiile de care trebuie să ținem seama în formarea colectivului de elevi. Cunoscîndu-i pe fiecare în parte, se poate acționa în vederea formării unei opinii publice a colectivului al cărei rol este covîrșitor în conducerea lui.

Opinia aceasta ne va ajuta să formăm o disciplină liber-consimțită. Disciplina presupune convingeri, iar acestea pot fi impuse, „simțite", dar nu și acceptate, sau acceptate de formă și, în consecință, neaplicate niciodată în practică și însușite organic. Ar fi de pus întrebarea, pe care totuși n-o punem întotdeauna, de unde trebuie să pornim la formarea disciplinei. Se întîmplă și aici să nu vedem pădurea din cauza copacilor.

Pentru a ajunge la disciplina mare, este nevoie să plecăm de la „disciplina mică", a faptelor mărunte, a pașilor mici de la lucruri „banale" pe care de foarte multe ori nu le vedem sau le neglijăm.

Din deprinderea elevilor cu respectarea mărunte obligații de a nu asvîrli ambalajul, hîrtia pe jos, în loc s-o pună în coș, cum s-ar cuveni, se pot obține multe. O primă achiziție: deprinderea de a se controla, apoi formarea respectului pentru mediul în care muncește, următorul pas, simțul pentru o estetică a locului muncii lui și, nu în cele din urmă, posibilitatea de influențare a celorlalți și de a acționa pozitiv în relațiile cu colegii lui. Acționînd pozitiv, explicînd și apărînd el, elevul, un principiu de comportament civilizat și socialist întrucît o face de pe poziția tuturor, elevul intră cu aceste deprinderi pentru totdeauna în viața sa. Disciplina la învățătură, în condițiile noului ale vieții de școlar și, mai tîrziu, de om cu responsabilități în societatea în care se va integra, pleacă de la aceste zise și neluate în seamă „lucruri mărunte".

Un alt aspect al muncii dirigintelui cu colectivul îl constituie educația estetică.

Întrebați de ce, de pildă, se îmbracă inestetic, unii elevi răspund că așa au văzut la alții. În răspunsurile lor trebuie însă văzut ceea ce nu se lasă văzut cu ușurință: că adesea strada și nu școala face educația; iar strada o face uneori rău și strîmb. Rău o poate face și familia și, involuntar, cine nu te așteptă. Elevul știe ce trebuie să facă și ce trebuie să nu facă, dar nu știe cum să aplice ce știe. Convingerile lui n-au devenit trăiri. Colectivul în care învață și nici el, ca individ, n-au fost puși în situația de a întîlni fapta, de a înfăptui deci. Antrenarea lui în acțiuni la care să participe toți membrii este ceea ce se cere dirigintelui în această privință.

Noțiunile de patriotism, devotament, pot rămîne vorbe mari. La cîte acțiuni de muncă patriotică a participat elevul? Ce devotament a dovedit dacă el fuge de la o îndatorire cetățenească acoperindu-se cu scutiri medicale? De la asemenea atitudini să pornim în dezbaterile cu colectivul.

Prof. FLORICA BERCEANU
Școala nr. 7
Prof. AUREL BERCEANU
Liceul ind. nr. 2 din Roman

R. P. BULGARIA

Învățămîntul — o punte spre viitor

În Bulgaria au loc în prezent schimbări remarcabile în învățămînt. Ele sînt legate de cerințele revoluției tehnico-științifice, de necesitățile societății socialiste și de democratizarea, în continuare, a conducerii și îndrumării procesului de învățămînt. Aceste schimbări sînt stimulate de plenara C.C. al Partidului Comunist Bulgar, din iulie 1979, care a trasat un program strategic de lungă durată pentru dezvoltarea învățămîntului, referindu-se și la anul 1981, cînd sărbătorim 1 300 de ani de la întemeierea statului bulgar, ca și la anii următori, școala bulgară urmînd să întîmpine, cu el, anul 2000. Potrivit acestui program, țelul final îl constituie pregătirea și făurirea noii personalități socialiste.

Una din trăsăturile specifice cele mai importante ale reorganizării întreprinse o constituie ridicarea în continuare a nivelului cultural al tineretului și al poporului. Se încheie trecerea la învățămîntul mediu general în întreaga țară. Pe această bază se înfăptuiește reforma. **Un loc central i se conferă aici noii școli medii politehnice unitare cu o durată de 12 ani, care va ingloba învățămîntul general și cel profesional.** Ea are trei trepte distincte:

Prima treaptă, cu o durată de 10 ani, constituie **unitatea organizatorică de bază a noii școli.** În această perioadă elevii obțin o amplă pregătire de cultură generală, își dezvoltă iscusința cunoașterii, își dezvăluie și își afirmă aptitudinile, posibilitățile și înclinațiile, asimilează deprinderile necesare și își formează concepții trainice despre muncă. Pregătirea profesională se înfăptuiește după clasa a zecea, atunci cînd tinerii și tinerele sînt destul de maturi, destul de informați și de orientați, pentru a-și putea alege singuri meseria dintr-un mare număr de profesii, în concordanță cu propriile lor interese și cu nevoile sociale.

În cea de a doua treaptă elevii își însușesc bazele unei profesii cu un larg profil politehnic. Conținutul învățămîntului reunește cunoștințele, îndeminarea și deprinderile dintr-un grup relativ mare de profesii similare, de pildă, din domeniile electrotehnicii, construcțiilor de mașini, electronicii, metalurgiei, chimiei, agrotehnicii, serviciilor medicale, culturale, sociale etc. Elevii se integrează într-un proces de muncă valoros în cadrul echipelor din complexele de învățămînt-profesionale.

În cea de a treia treaptă tinerii și tinerele se pregătesc într-o specialitate concretă, în condițiile producției reale. Ei devin absolvenți ai învățămîntului mediu, avînd o profesie care le oferă posibilitatea să exercite o muncă calificată și o diplomă ce le permite să-și continue studiile în instituțiile de învățămînt superior.

Durata instruirii în treptele a doua și a treia este în general de doi ani.

Școala medie politehnică unitară, prin care vor trece toți tinerii și tinerele din Bulgaria, lărgește democratismul în învățămînt. Ea îi așează pe tinerii cetățeni ai țării pe poziții echivalente pentru a studia și le oferă șanse egale de prosperitate în viață. Totodată, **ciclul de învățămînt în trei trepte oferă posibilitate fiecărui tînăr ca, pe o amplă bază de cultură generală și politică, să-și dezvolte aptitudinile individuale și să se specializeze într-un domeniu concret.**

Reforma cuprinde și învățămîntul superior. Aici deosebim, de asemenea, trei trepte. Prima asigură pregătirea fundamentală teoretică generală într-o anumită direcție profesională; cea de a doua orientează și pregătește specialistul pentru o profesie cu un larg profil; cea de a treia asigură specializarea chiar în cadrul producției sau al activității de cercetare științifică, adică formează o înaltă calificare profesională în domeniul specialității.

Durata generală a pregătirii în cele trei trepte este de la 4 la 6 ani.

Un fapt pozitiv, care va contribui la succesul reformei este acela că în cadrul sistemului de învățămînt a fost înfăptuită unitatea organizatorică și administrativă. Toate instituțiile de învățămînt și de educație, de la grădinița de copii pînă la institutul de învățămînt superior inclusiv, se află sub conducerea unică a Ministerului Învățămîntului Public. Astfel, **sistemul de învățămînt devine principala sursă și principalul factor de pregătire a cadrelor și a specialiștilor din toate domeniile vieții economice, sociale și culturale.**

Una dintre particularitățile cele mai importante ale reformei o constituie **extinderea principiilor de stat și obștești în conducerea și îndrumarea învățămîntului.** Ele cuprind întregul sistem de învățămînt. Pe lîngă fiecare școală se alege un **colectiv de patronaj școlar,** care cuprinde activiști de partid, din domeniul economic, oameni de cultură și militanți pe tărîm obștesc din regiune sau din localitate. **Sarcina sa constă în sprijinirea multilaterală a activității conducerii școlare pentru îmbunătățirea bazei materiale de instruire, pentru crearea condițiilor necesare celei mai bune activități de învățămînt și educație, pentru ridicarea calității și eficienței procesului de instruire.** În scurt timp de la înființare, patronajele școlare au reușit să desfășoare acțiuni și inițiative prin care s-au afirmat. Ele nu numai că au contribuit la sudarea colectivității din localitate sau cartier, din cadrul școlii, dar au și descoperit mari posibilități practice pentru a o ajuta în mod concret. O serie de probleme ale grădinițelor de copii și ale unităților de învățămînt, care stăteau nerezolvate de ani de zile din cauza forțelor insuficiente ale conducerilor școlare, au fost reglementate aproape fără întîrziere acum, cu ajutorul patronajelor. Este vorba despre organizarea de ateliere și de cabinete școlare, despre ieftinirea alimentației la cantinele școlare, despre asigurarea odihnei elevilor la mare sau la munte în timpul vacanței etc. Se extind și se îmbogățesc continuu inițiativele: se constituie fonduri obștești ale patronajelor, se acordă burse unor copii, adolescenți și tineri talentați, se organizează zile de muncă în folosul școlii, eminenți oameni de artă (pictori, regizori, muzicieni și alții) preiau conducerea unor cercuri școlare, numeroși cetățeni fac donații

În comune și în districte sînt alese organe de stat și obștești ale învățămîntului — **Consilii pentru învățămîntul public. Sarcina lor constă în stabilirea direcțiilor concrete și mijloacelor de înfăptuire a politicii în domeniul învățămîntului în conformitate cu posibilitățile, nevoile și perspectivele de dezvoltare a comunelor și districtelor.** Ele se îngrijesc de situația și de făurirea bazei materiale a unităților de învățămînt, de planificarea necesarului de cadre, de instalarea și calificarea personalului didactic. În consilii sînt incluși cei mai de seamă reprezentanți ai vieții publice, cadre de conducere și specialiști, ceea ce sporește prestigiul și competența lor.

Făurirea noului sistem de stat și obștesc de conducere și de îndrumare a învățămîntului s-a încheiat cu primul **Congres al învățămîntului public, care a avut loc în luna mai 1980, la care cei 1 500 de delegați au ales Consiliul Suprem al învățămîntului din țară.** Prin această acțiune principiul democratismului a dobîndit o nouă manifestare, accentuîndu-se în continuare. Biroul Consiliului Suprem al învățămîntului îndeplinește funcția de Colegiu al Ministerului Învățămîntului Public.

Una dintre acțiunile cele mai importante ale congresului a fost adoptarea unui însemnat document politic, **Carta profesorului bulgar.**

PENCIO CERNAEV
redactor șef al revistei
„Ucitelsko Delo" din Sofia
R. P. Bulgaria

ORIENTĂRI

(Urmare din pag. 1)

Red. În ceea ce privește munca educativă, care credeți că sînt sarcinile de actualitate?

Prof. D.L. Tirea: O muncă didactică de calitate implică realizarea cerințelor educative ale fiecărei lecții, ale fiecărei acțiuni extrașcolare, pentru formarea concepției materialist-științifice a elevilor, pentru cultivarea celor mai elevate trăsături proprii personalității omului nou al civilizației socialiste.

Educatoarele, învățătorii și dirigenții, precum și ceilalți profesori, în colaborare cu organizațiile de tineret, sub conducerea organizațiilor de partid, răspund deopotrivă pentru felul în care reușesc să coordoneze toate influențele educative, pentru păstrarea sănătății morale a elevilor și eliminarea fenomenelor negative din comportamentul lor.

Red.: Vă rugăm să evidențiați unele dintre aspectele specifice etapei actuale pentru învățămîntul preșcolar, primar și gimnazial.

Prof. D.L. Tirea: În ceea ce privește învățămîntul preșcolar credem că această perioadă este cea mai potrivită pentru începerea „recapitulărilor" la grupa mare. Mă refer la finalizarea bunei pregătiri pentru școală a preșcolarilor care vor intra, în următorul an, în clasa I. În același timp, este necesar să crească preocupările pentru calitatea conținutului învățămîntului preșcolar pentru parcurgerea în întregime a prevederilor din programa activităților instructiv-educative în toate grădinițele.

În învățămîntul primar, alături de atenția permanentă acordată efectivelor școlare, pentru a nu se produce nici o pierdere, este necesar să se concentreze eforturile învățătorilor privind intensificarea aplicării metodelor de tratare diferențiată a elevilor, în vederea ridicării nivelului general de pregătire. Absolvenții clasei a IV-a trebuie astfel instruiți, încît să se poată încadra cu mai multă ușurință în programul școlar al clasei a V-a. O cale importantă pentru ridicarea calității procesului de învățămînt o constituie generalizarea experienței pozitive privind utilizarea tehnologiei didactice moderne, care permite înțelegerea corectă a dezideratului lichidării repetenției și găsirea celor mai eficiente procedee de înlăturare a mediocrității, ceea ce presupune mărirea exigenței față de propria muncă și față de pregătirea elevilor.

Aceste acțiuni trebuie să fie permanent sprijinite și extinse de conducerea școlilor și de către organele de îndrumare și control.

În învățămîntul gimnazial este necesar să stăruim în antrenarea directă a elevilor la procesul de predare-învățare, pentru dezvoltarea capacității lor intelectuale, pentru formarea deprinderilor de muncă școlară, de aplicare în practică a cunoștințelor.

Profesorii vor trebui să urmărească cu perseverență consolidarea cunoștințelor din sfera disciplinelor fundamentale, prin utilizarea intensivă și continuă a laboratoarelor, atelierelor școlare, a întregii baze didactico-materiale, necesare continuării studiilor în treapta I de liceu, precum și a deprinderilor folositoare pregătirii lor într-o profesie, în vederea integrării într-un domeniu de activitate social-utilă.

Celor care răspund, direct, de pregătirea elevilor în vederea participării lor la olimpiade, la celelalte concursuri școlare, la activități de creație tehnică și manifestări artistice din cadrul Festivalului Național „Cîntarea României" și al competiției naționale „Daciada", le adresez recomandarea să întrebuințeze un stil de muncă prin care să elimine supraîncărcarea elevilor, făcînd din aceste acțiuni adevărate pîrghii ale educației multilaterale a tineretului școlar.

Bineînțeles nu trebuie să se uite că, în acest an, în care începe cincinalul noii calități și al eficienței, la rezultate calitativ superioare în domeniul învățămîntului se ajunge printr-o susținută activitate de perfecționare profesională a tuturor cadrelor didactice.

Redacția și administrația: Piața Scînteii nr. 1 București, telefon: 17 60 10

Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"